

Pääkirjoitus – Editorial
Olavi Koivukangas

John I. Kolehmainen
Ode to Minnesota

Hannu Laaksonen
**Suomalaiset Sveitsissä –
matkailijoita ja sairaanhoitajia**

**Sitka Lutheran Church celebrates
its 150th year: The Finnish legacy
in Russian Alaska**

Tutkimussihteerin palsta
Timo Virtanen

Katsauksia

Diskussion

Tiedotuksia – Notices

Kirjat – Books

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
God Jul och Gott Nytt År!
Merry Christmas and a Happy New Year!
Frohe Weihnachten und ein Glückliches Neues Jahr!*

1990

4

SIIRTOLAISUUS

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

17. vuosikerta – 17th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, SF-20500 Turku, Finland, Puh./Tel. (9)21-317 536

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief:* Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant:* Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors:* Maija-Liisa Kalhama, Timo Virtanen
- *Taitto/Lay-Out:* Anne Seppänen
- *Toimituskunta/Editorial Board:* Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaukshinta -91:* 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP Tu 495 90-3
- *Subscriptions -91:* Finland and Scandinavia 40 FMK,
other countries \$12 (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration:

Dozentti *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi, puheenjohtaja

Professori *Erkki Asp*,
Turun yliopisto

Vt. professori *Elina Haavio-Mannila*,
Helsingin yliopisto

Toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

Lähetystöneuvos *Juha Knuuttila*,
Ulkoasiainministeriö

Neuvotteleva virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö

Rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Seutusunnittelun Keskusliitto

Apulaisprofessori *Martin Panelius*,
Opetusministeriö

Ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

VTM *Tuula Rosas*,
Turun kaupunki

Henkilökunta/Staff:

Olavi Koivukangas,
johtaja/Director

Ismo Söderling,
tutkimussihteeri, virkavapaalla/
Research Secretary, off duty

Timo Virtanen,
vs. tutkimussihteeri/
Research Secretary

Maija-Liisa Kalhama,
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkkiä,
toimistosihteeri, virkavapaalla/
Bureau Secretary, off duty

Taimi Sainio,
vs. toimistosihteeri/Bureau Secretary

Anne Seppänen,
toimistovirkailija/Assistant Clerk

Marko Luojus,
toimistoapulainen

Tutkijat/Research Officers:
Rainer Grönlund, Kimmo Koiranen,
Jouni Korkiasaari, Peter Fischer (vierai-
levä tutkija Sveitsistä/Visiting Scholar
from Switzerland)

Siirtolaisrekisteri/Emigration Register:
Matti Kumpulainen,
toimistosihteeri/Bureau Secretary
Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov
tallentajat/Computing Officers

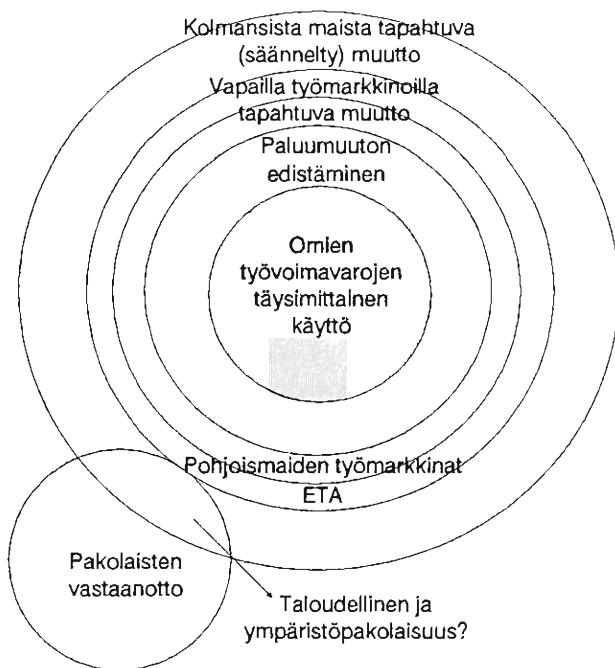
Olavi Koivukangas

Suomen maahanmuuttopolitiikka hahmottuu

Puolitoista vuotta kestäneen uurastuksen jälkeen on siirtolaisuusasiain neuvottelukunta saanut valmiiksi mietintönsä *Suomi ja ihmisten liikkuvuus muuttuvassa Euroopassa*. Mietintö tulee käsitykseni mukaan muodostamaan perustan tulevien toimenpiteiden suunnittelulle. Toivottavasti se innoittaa myös laajempaan keskusteluun Suomen maahanmuuttopolitiikan periaatteista ja tavoitteista.

Suomen siirtolaisuuspolitiikan kokonaisuus

Yllä oleva kuvio havainnollistaa sen, että Suomen maahanmuuttopolitiikan ytimen muodostaa omien työvoimaresurssien täysimääräinen hyödyntäminen ennen rekrytointia ulkomailta. Ensisijaisia ja toivottavia maahanmuuttajia olisivat ulkomailta palaavat suomalaiset ja heidän jälkeläisensä. Paluumuutto olisi nykyistä kiinteämmin kytkettävä myös maastamuuttopolitiikkaan ja sitä tulisi pyrkiä edistämään kaikki keinoin.

Seuraavan kehän Suomen maahanmuuttopolitiikassa muodostavat pohjoismaiset työmarkkinat osana suunniteltuja ETA:n vapaita työmarkkinoita. Muuttoliike Suomen ja nykyisen EY-alueen välillä jäänee suhteellisen vähäiseksi, vaikka kasvaneen jonkin verran molempiin suuntiin.

Maahanmuuttopolitiikan uloimman kehän muodostaa muutto kolmansista maista. Suurin muuttopaine Suomeen kohdistuu itäisen Euroopan alueelta, erityisesti Baltiasta, Neuvostoliiton puoleisilta alueilta sekä Puolasta. Tätä muuttoliikettä tullaan jatkossakin säätelemään oleskelu- ja työluvilla. Tähän liittyvä peruskysymys on se, tuodaanko Suomeen työvoimaa vai edistetäänkö tuotannollista yhteistyötä lähtömaiden kanssa – tai mahdollisesti molempia. On myös pohdittava tilapäisen ja pysyvän maahanmuuton strategioita.

Maahanmuuttopolitiikkaan liittyy myös pakolaisuus, jonka jatkossakin tulisi perustua vain humanitaarisiin lähtökohtiin. Suomen tulee myös huolehtia siitä, että ulkomaalaisilla ja heidän perheillään on edellytykset palata lähtömaahansa. Keskeinen kysymys on myös maahanmuuton mitoitus: pyritäänkö maahanmuutolla huolehtimaan väestönkehityksestämme vai pyritäänkö täyttämään vain työvoimavaje?

Jos maahanmuuttovirrat kasvavat merkittävästi, se asettaa suuria vaatimuksia yhteiskunnan kaikille tasoille. Ulkomaisen työvoiman käytön on tapahduttava taloudellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja tasavertaisena kantaväestön kanssa. Tämä on haaste sekä hallinnolle että yleiselle asennoitumisellemme ulkomaalaisiin. Maahanmuuttopolitiikan kehittämiseen liittyy myös suuri tutkimustarve sekä kansallisesti että yhteistyössä muiden maiden kanssa.

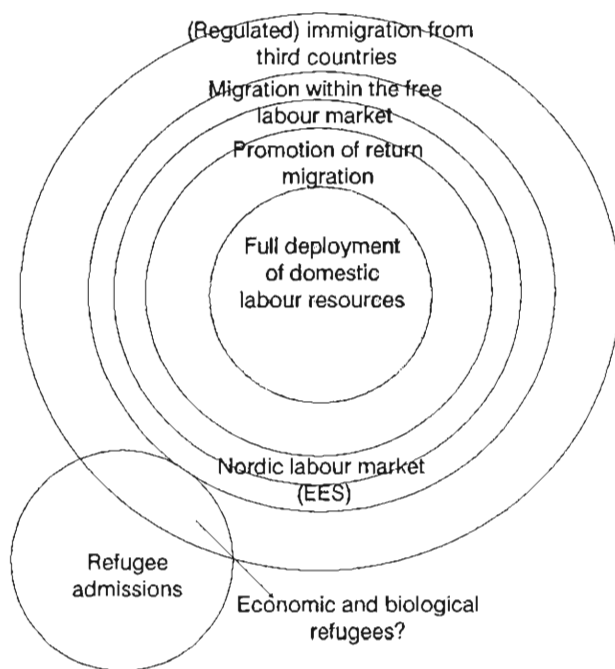
Kokonaisuutena Suomen maahanmuuttopolitiikka tulisi nähdä osana Suomen tulevaa väestökehitystä. Suomen etujen mukaista on myötävaikuttaa kansainvälisten muuttovirtojen hallittuun ohjautumiseen ja erityisesti pyrkimykseen vähentää lähtömaissa olevia muuttopaineita. Kansainvälisen yhteistyön merkitys korostuu tälläkin alueella.

Siirtolaisuusasiain neuvottelukunnan mietinnön valmistumisen jälkeen pallo on tasavallan hallituksella ja eduskunnalla. Hallitus on saanut mietinnöstä suuntaviivoja ja hyvän työvälineen Suomen maahanmuutto- ja pakolaispolitiikan periaatteiden ja tavoitteiden määrittämiseksi 1990-luvulla.

Finnish Immigration Policy Takes Shape

After eighteen months of deliberations, the Finnish Committee on Immigration has completed its Report, *Finland and human mobility in a changing Europe*. This report will, I believe, provide the basis for planning future Finnish immigration policies; and it is to be hoped that it will also stimulate wider discussion on the principles and objectives of immigration policy in Finland.

An overall view of Finnish migration policy

As the accompanying Figure makes clear, the central factor in Finnish immigration policy is the full deployment of the labour resources available within Finland, before the recruitment of any new labour from abroad. The prime category of potential immigrants then consists of Finnish emigrants or their descendants returning to Finland: there should be a closer link between return migration and emigration policies, and return should be encouraged by all available means.

The next ring in the diagram relates to the Nordic labour market, part of the proposals for a free labour market in conjunction with the European Economic Space (EES). Migration between Finland and the present European Community countries is likely to remain on a small scale, despite some increase in both directions.

Finally, the outermost ring in the diagram refers to immigration from third countries. The heaviest pressure on Finland will presumably come from eastern Europe, and in particular from the Baltic countries, adjacent regions of the USSR, and Poland. This immigration will continue to be subject to controls through residence and work permits. One of the essential questions is whether to aim at importing labour into Finland, or at promoting production within the potential labour-exporting countries – or possibly both. It will also be necessary to consider strategies of temporary and permanent immigration.

Immigration policy also, however, covers refugee admissions, which in future should be based solely on humanitarian considerations. Finland should also ensure that foreigners, and their families, are in a position to return to their countries of origin.

A further question is that of scale: should we be aiming to use immigration to meet objectives of population growth, or merely to meet deficiencies in the supply of labour?

If the flow of immigration increases sharply, it imposes severe strains on all levels of society. In the use of foreign labour, both economic and social justice, and equality with the indigenous population, must be observed. This presents a challenge, both for the State, and for public attitudes towards foreigners. There is a major need for further research in conjunction with the development of immigration policy, both on the national and international levels.

In its totality, Finnish immigration policy needs to be seen in the context of the country's future population development. It is in Finland's interests to promote controlled direction of the flow of international migration, and in particular to encourage policies aimed at reducing the push pressures in the areas of potential emigration. Here too international cooperation is of major importance.

Now that the Immigration Committee has completed its Report, responsibility lies with the Government and Parliament. The Report provides the Government with a sound framework for laying down the principles and objectives of Finnish immigration and refugee policy during the 1990s.

John I. Kolehmainen

Ode to Minnesota

This is a hymn of praise, not only to the state of Minnesota, but to Brimson's boulder-strewn "kivi-kontri", and to its lovely diminutive gem, Salo Lake.

I first came to the Head of the Lakes region in the late 1920s as a summertime sailor working on ore freighters, which docked in my home town of Conneaut, Ohio. I actually did not set foot on Minnesota's soil until the spring of 1938, when I first visited Astrid's backwoods home. My attachment to Minnesota became firmly fixed when in August 1939 Astrid accepted me as her husband. Since that time we have almost unfailingly headed north in the summer months to an idyllic home in Brimson.

In the early years our destination was the homestead farm which Astrid's parents had built in the early 1900s. It was a modest dwelling: its original log walls had been covered by wood siding. It had a typical country kitchen, with its customary pantry and storeroom for kindling and firewood; a dining and living room, two upstairs bedrooms, which one reached by climbing a narrow, winding, and steep stairway. In preparation for our son Jan's arrival in this world (he was born in Minnesota), Astrid's parents had constructed a neat-looking ground level attachment as a nursery. Originally the homestead en-

compassed 120 acres, but a considerable portion of it had been sold, and a part donated as a site for a community hall, the famed "Hirsi (log) Hall".

The family's arrival at the homestead marked the commencement of a furious round of chores. Doors had to be tested to see if they opened and closed properly; likewise the windows. The dwelling's foundations became progressively less secure and shifted ominously with the seasons. Leaks in the roof had to be located so that pails could be placed in line of the drip-drip until the time when the roof could be properly patched. The mess created by armies of mice during their nine months of run-of-the-house freedom had to be tidied up. Very importantly, the hand-operated water pump had to be checked, leathers replaced, to assure a constant supply of water. Among other concerns, the outdoor toilet had to be made ready for the inevitable traffic.

Naturally, the homestead had a sauna (no Finn could get along without it). It was a simple low log structure, with a dressing room and a heating chamber, with a large kiuas and a long platform for sitting. This replaced a more primitive sauna, which we continued to use for a time as an ice house. A helpful grandpa later disassembled it, cutting the weathered wood into kindling. Like all saunas, whether humble or pretentious, ours provided a real sense of satisfaction and contentment and a feeling of well-being. Often Finnish pioneers lived in

*John I. Kolehmainen, Professor Emeritus,
Heidelberg College, Tiffin, Ohio.*

saunas until a house (often, it began as a mere shack) was built.

The special object of my admiration and scheming was a huge gambrel roof barn. How it underwent an unusual metamorphosis is told in a story I wrote for the Heidelberg Alumni Magazine in the winter of 1968. It is reproduced here.

Odyssey of a barn

Tens of thousands of Finns settled in the cutover regions of northern United States. Shelter from the rain and snow was their first concern; in the ragged wastelands left by avaricious timber barons appeared,

*Hewn from the pine, a humble nest,
yet as warm as a maiden's breast.
Aspen yielded its friendly door,
the backwoods spruce graced the floor.*

Then followed a cow or two, and a barn. If fortune smiled, the herds multiplied, and new spacious barns became prized symbols of the pioneers' conquest of the wilderness.

I first saw the barn, the subject of this fond remembrance, in 1938. I must confess that I became far more interested in a young lady, whose parents had homesteaded this section of Minnesota, sixty miles north and east of Duluth, than in rustic architecture. Indeed within a year or so, I somehow succeeded in winning the heart and hand of this maiden, grown up among the boulders and strawberries; shortly thereafter we acquired, by generous gift, full title to eighty acres of largely uncleared land, a farmhouse, a sauna, and — the barn.

The homestead became our summer home, a refuge we eagerly returned to each spring. The barn, in particular, began to attract my attention. I marvelled at its construction: native tamarack logs, some

two feet or more in circumference, had been very skillfully fitted together; the beams, also of tamarack, were straight as arrows, nearly forty feet long. Unmistakably it was the work of a master woodsman; later I discovered that the barn was featured in a story appearing in a farming magazine shortly after the First World War. During the 1920s and 1930s farming in the marginal lands of northern Minnesota declined (there were easier ways of making a livelihood), and when we took over the homestead, it had not been farmed for many years. Lots of hay remained in the loft of the barn, and our three children, when they arrived and reached the age of exploration, loved to play there. I, too, often found myself in the barn. What labor and love, I reflected, had gone into its making. What words of endearment must have passed from farmwife to her cherished mute wards, providers of life's very sustenance. What would happen to this building, now standing idle? Could it be saved? How?

As the Petrell homestead barn looked after it fell into disuse. In its time, it was, judged by immigrant standards, an imposing structure.

We had also been given a small bit of land on a nearby lake, on which stood a small shanty. Could the barn, I thought one day, be transformed into a log cabin? Would it be possible to save for posterity at least a portion of a pioneer's handiwork? I discussed the idea with neighbors; they were not very encouraging. Too big a building to move, they said. The timbers no doubt are not all sound; it would be better, if you want a cabin, to start anew with dressed lumber. Paying heed to such advice, I desisted; but the idea would not die. Everytime I went into the barn, I was re-possessed with the conviction that it could be done.

Two developments pushed me into taking action. The farmhouse, which my wife's parents had built early in the 1900's, was showing the ravages of time: the foundation sills had rotted; the roof leaked in a half-dozen spots, and it seemed impossible to patch them. One morning, in an outburst of recklessness, I took a hammer and wrecking bar, and tore off a section of the barn's roof; the deed was done — there was no going back.

As might have been anticipated, the tearing-down stage was relatively easy. Down came the prized barn, first the roof, then the log walls, piece by piece. Naturally I had taken the precaution of marking every log carefully, and recording its position in a detailed chart. The results were almost frightening: the surroundings took on the appearance of a junkyard of boards, logs, window-frames, and doors. It looked as though a Kansas tornado had unloosened its fury on a single structure. Bystanders no doubt wondered: Can anyone, and specifically the individual responsible for this mess, ever put together the scrambled and scattered pieces?

Before the reassembling process could start, a number of backbreaking preliminaries had to be done. The dismantled

barn, notably the logs (which looked so much more formidable on the ground) had to be moved to the lakeshore, a distance of nearly five miles. A building site had to be prepared: trees cut down, boulders moved (our part of Minnesota is known as "kivikontri", boulder-country), concrete mixed by hand and shovel (we have no electricity) for the foundation. The lower tiers of logs went up surprisingly fast, but the higher we got, the heavier and more exhausting the labor. Tamarack logs, when aged, become as heavy, if as strong, as granite. We also discovered that the logs, once removed from their original position, could not be refitted like glove in hand. Crevices appeared, much to the consternation of the womenfolk, who foresaw a legion of forest mice scurrying through them. Log-raising was clearly man's work, and I was fortunate in getting the help of a neighbor as well as my brother, who seemed eager to prove that a lawyer's profession had not sapped his vigor and manhood (the professor, too, flexed his muscles).

All the timbers were carefully marked at each end, and the weathered tamarack logs were pulled into their respective places. Note the typical Finnish corner notches.

It took most of one summer to reassemble the log walls and ceiling beams, raise the rafters, and get a roof overhead. We decided to build a very steep-pitched roof, chiefly for two reasons: we wanted enough headroom in the second-story bedroom, and we were weary of leaky roofs; we had to have one over which the raindrops would literally fly from the ridge to the ground (it hasn't leaked yet!). There are some disadvantages, to be sure; it's tricky to stay on the roof long enough to get the roofing down (I hit upon the device of sending my dear wife up the ladder — if only for a photograph).

During the ensuing summers the cabin progressed from a mere shell to a comfortable home. Floors were laid, windows and doors set into place, interior walls paneled. As often happens, our plans were expanded: a dining room downstairs, an additional bedroom upstairs, a guesthouse and boathouse. It is very likely that our project will never be completely finished; but we have learned that happiness is in the doing.

My wife's parents were destined never to see our Haven in the Woods. What might they have thought about our goings-on? One of their proud possessions, a note-worthy structure, a barn, has been transformed into an inimitable cabin home. The magnificent tamarack logs, visible at least on the outside, will remain, hopefully through centuries, a monument to the pioneer generation of Finnish settlers.

In this peaceful place — thirty miles from the nearest town, hidden by deep forest and flanked by an azure-blue lake, where deer and bear and an occasional moose still roam freely, where the despoiling hand of man is not yet visible — we have found happiness beyond measure.

Hopefully our children, and in time their children's children, will know the

contentment and joy that God bestows through undefiled nature.

Our haven in the woods stands gracefully on the shores of Salo-Lake — a tribute to the construction skills of the pioneer generation.

As I read the foregoing account, I note that an essential element was not mentioned, namely, the building of a road, perhaps a quarter-mile long, from the end of the publicly maintained road to the lake site. We desperately needed better access to our Salo Lake site. Traversing the winding, boulder-strewn path, carrying food and other supplies, leading small children by the hand (they preferred to be carried), was burdensome, indeed risky. The return trip was even more onerous: toddlers were weary and irritable; often there was a heavy assortment of fish to manage; mosquitoes were malevolent, and a flashlight only dimly showed the dangers ahead; a sunny afternoon quickly turned into a damp and cold eventide.

I discussed the problem with our neighbor and close friend, Ed Sandstedt, who owned a small bulldozer. I asked him if he could make the road. "Let's look the terrain over", he replied. It was possible. In a relatively short time the passage, which wove around huge immovable boulders,

was completed; now all things became possible, especially the construction of our little bit of heaven on the peaceful shores of Salo Lake.

The one-time barn, now a lovely log cabin, is a two story structure. The ground level has two large rooms: a multi-purpose kitchen-living room, which is distinguished by an expansive picture window, providing a panoramic view of the lake, and an attractive, and eminently useful, free-standing fireplace in a corner; and a dining room, from which one can see the lake, the edge of the forestland, and a meandering driveway. There are two bedrooms upstairs, and a small but adequate study for the professor-outdoorsman (the two callings seem often to get in each other's way during the summer). There is an upper-level deck on the south side, from which it is possible to survey the entire lake.

During daytime hours, when south and west winds prevail, the area is remarkably free of flies and mosquitoes; in the evenings, it offers a spectacular view of the rising moon and its shimmering reflections on the water and the myriad of stars twinkling in the heavens. On cold clear nights one becomes conscious of the limitless expanse overhead, and is overcome by awe and wonder. As Edwin Teale said, "An hour thus spent under the stars, in the dark of the moon or before its rising, with the heavens alight from rim to rim with the gleam and glitter of planets and constellations and galaxies, is an ethereal experience, a calming prelude to a night of rest." A silent vow to acquire greater knowledge, to be able to locate more than the familiar Big Dipper, the North Star, and Cassiopeia, is taken and left unfulfilled.

Northern Lights, the aurora borealis, are fairly common sight, which to the first-time observer has a dramatic effect.

Florence Page Jacques' reactions (Snowshoe Country, p. 29) are perhaps typical: "Weird yellow spirals shot into the sky through whirlpool of twisting pink and dark purple. Great shimmers of pallor shook from horizon to zenith, and searchlight rays streamed up and then bent like broken grass stems. It was unearthly — it seemed just that".

Conversely, there are pitch-black nights, when neither stars nor moon illuminate the surroundings. A chilling wind howls in from the east, shaking the roof, casting sheets of rain across the windows. A foreboding feeling of isolation, of being alone in an unfriendly wilderness, becomes heavy.

In situations like these, the fireplace provides cheerful comfort and reassurance. The boughs and logs snap and crackle as they burn (each variety of wood has special sound effects), throwing forth inimitable fragrance, projecting dancing shadows on the floor, walls, and ceiling.

The sauna, which is directly on the shore, is not only a useful addition (to a Finn, it is a *sine qua non*) but contributes to our sense of pride. The steam room is tiny but well-illuminated by two windows; the kiuas was built by the area's master craftsman, Wayne Simola. The large dressing room is finished in native pine paneling from the Uuno Hyöppönen mill. Along one wall are two bunk beds, often used by guests. On the second wall are racks holding our store of fishing equipment. (By the way, this description may suggest a neater state of affairs than ordinarily prevails). As is customary in this region, there is a deck along the shoreline side of the sauna, and a dock-pier extending a short distance into the lake. Such structures are no longer permitted, but we have been able to keep ours since it antedates the statutory prohibition. Keeping a dock in good condition is a matter of great concern; once a year,

early in spring, everyone asks the same question: How did your dock come through the winter?

Let's turn now to the region's fauna — the beasts of the forests and fields, the birds of the air, the fish of the sea. Without question, it is the black bear that evokes the greatest surprise. They are not, however, uncommon; we encounter some every summer, occasionally at close range.

It was suppertime, a Saturday in August 1986, when we heard a noise at the kitchen door, as though someone — no doubt one of the neighbors, we thought — was attempting to come in (there are no doorbells to ring). I went quickly to the door, whose small window was curtained, and swung it open. There, standing upright, paws stretched high against the outer screen door, was a huge black bear. It is hard to say who was the more surprised, for a moment it was an eyeball-to-eyeball confrontation. Then my defensive instincts took over: I slammed the door shut, yelled to Astrid "My God, it's a bear!" She rushed to the window above the sink, as I did: there was a female bear with two cubs ambling up our road. After I calmed down, I observed to my wife, "Bears surely are becoming bold here; they even come to supper uninvited".

My chief summertime activity was not hunting nor birding nor fighting insects, but in following Izaak Walton's footsteps. It was a rare day that I didn't get into a boat to try my luck; Astrid joined me frequently or went by herself (no connection to marital discord).

Salo Lake, of course, was my favorite fishing spot, not only because of its manageable size (a mile and a half long, a half mile wide, and some twenty feet at the deepest point) but for other reasons which will not remain undisclosed.

To begin with, the lake is almost completely encircled by federal forest-

lands, which have no habitation. There are only five private-owned properties: the old Uksila homestead, now owned by a surviving daughter, Viena Nikula; the Salo homestead, presently occupied by Saima Salo, a daughter-in-law; the Helin cabin on a tiny bit of land, owned by Toik and Bill Helin; the one-time John Viita homestead, modernized and enlarged by Edwin and Elsie Whitney; and the Kolehmainen log cabin. Only one, the Salo place, is occupied year-around; thus, privacy, a rare thing these days, is ensured.

I began to fish Salo Lake as soon as we settled in the region. Astrid's parents had a small shed on the lake, the reader may recall, which was reached by walking a mile or so from the end of the township road. I often used John Viita's homemade boat; it frequently happened that my fishing ended at the very moment when Aunt Hulda's coffee and pulla (biscuit) were ready. Both these loving persons have passed on; I shall not forget their innate hospitality. Later on, fishing turned into a daily passion.

Salo Lake is home for many kinds of fishes. Bluegills, sunfish, and other panfish are numerous; when they are in a biting mood, they are fairly easy to catch (children have great fun fishing for them off the dock). They are boney, but tasty. We like them prepared in a Swedish flame-top smoker. The perch population has dwindled over the years, and walleyes have not been reproducing. A relatively few monsters survive and are occasionally caught.

Before we take leave of precious Salo Lake, we wish to emphasize one important matter: it is far more than a food source. How varied and meaningful have been its aesthetic contributions, its powerful impact upon our sight, our hearing, our emotions, our treasure-house of memories. How clearly they come to

mind: the wind-driven sprays riding the unruly waves, glistening in the sunshine; slender shore reeds bending before the brisk breezes; in calmer periods, the intricate patterns made by shifting air currents; August dog-days, when configurations are born and dissolve on the green-canopied surface; the agitated activity of whirligigs, striders, spiders, and dragonflies; tranquil sunsets when the burning orb fades in the west, painting pink, crimson, blue, and white reflections, which seem so real that it's difficult to say which is sky and which is water.

We often spent hours on Petrell Creek which becomes a wide channel, a kind of mini-Mississippi, with deep holes in which large northernns congregate (there are no other species). Then it enters the shallow, heavily-weeded Breda Lake, where there is some open water but relatively few fish. Then on the other side of the lake, Petrell Creek resumes its journey for a mile or so when massed boulders block further ingress; its waters continue out of human sight until they empty into Wolf Lake.

Traveling Petrell Creek by canoe, especially to a first-timer, can be a unique, enriching experience. The leaf-light conveyance and the silent paddler move effortlessly on the surface; they seem to be an integral part of the environs. It is easy to touch the lilies and rushes, to feel the moss-covered logs, and suck in the changing forest smells. As one paddles for hours at a stretch, he is totally immersed in a pristine realm, which seemingly has not changed through the centuries. The magic is complete.

We have fished many other regional lakes: Bassett, Cadotte (where brother Mike's cabin is located), Wolf, Indian, Greenwood, and McElhardy. In years gone by, this was an excellent lake for northernns; my prize catch, a 25-pounder,

came from it; the lake no longer has any angling value, serving primarily as a scenic backdrop for cabins and year-around residences.

No doubt the most exciting lake was Seven Beavers in a roadless area. It was reached by a long hike through the wilderness. Usually it was a single day's outing; however, on occasion we stayed overnight in an abandoned logger's shack, thus making possible late evening and early morning angling. Once Ed Sandstedt and I undertook a fascinating trip to Seven Beavers. Ed made arrangements with a local railroad employee, allowing us to use a handcar to transport boat and gear by rail to Skibo, which is on St. Louis River. We disembarked here and headed north for several miles at a good clip, propelled by a trustworthy Johnson outboard motor; on the way we caught some northernns trolling. We left the boat tied securely to the shore, and anchored our fish in mid-stream, dangling on a stringer. We proceeded through the woods, reaching a logger's cabin where we spent the night. It was not restful; hordes of mosquitoes buzzed incessantly, trying to penetrate our jungle hammocks. The next morning we hiked into Seven Beavers and fished several hours for walleyes. We then retraced our steps, back to St. Louis River to our boat and fish — which for the most part had been consumed by turtles. We pumped the handcar back to our starting point, fearful that we might meet an on-rushing ore train.

Experiences such as these live on forever, undimmed by the passage of time.

I shall not even try to write profoundly about any of Brimson's residents, for I lack the essential curiosity, empathy, and insight. I know little about them, although it undoubtedly is fair to assume that most were decent and hardworking, a few, out-

of-the-ordinary, and even less a number, authentically eccentric.

A favorite preoccupation in Brimsonites is reminiscing. Their talk — I listen to it patiently, at times, wearily, as an outsider — often focusses on individuals both living and dead, and occasionally succeeds in endowing them with interesting attributes. I realize a human story lurks here, but I am not the kind of chronicler who is able to biographize miscellaneous facts, legends, rumors, anecdotes. In addition, I am by temperament a loner, as our relatively hermit-like summer life attests. I find it easier to describe a woodpecker than a fellow human being!

Thus I shall be content merely to identify a few persons who in one way or another we have come to know. Foremost among the immigrant forebears naturally were Astrid's mother Olga Kristina Bergstrom (1884–1941), and father Edwin August Petrell (1879–1966). By all accounts Olga was a remarkably resourceful individual, many-talented, and creative. Edwin was intellectually curious; life's hard blows had raised in him a high level of social consciousness and he became an ardent advocate of social and political change. I regret very deeply that I did not, when the opportunity was available, fix in mind more clearly their sterling qualities; Olga died too young at the age of 57, while Edwin settled in Florida. I hope sincerely that Astrid will someday soon write fully about them.

I have already spoken of Hulda (who was Olga's sister) and John Viita, whose bachelor brother Eino lived in the region; the last-named was a kind and thoughtful person, a good conversationalist. The Mäkeläs had a small unpretentious farm near our homestead, within walking distance; we bought raw milk and garden fresh vegetables from them and always found time for a little chat. Rosa Laak-

sonen, whose spouse had been active in amateur theatricals, also lived nearby; she was a charming lady, soft-spoken and unassuming, but delightful to converse with. Neighbor Jack Hill, slight of build but amazingly strong, was skilled in using the broadblade axe, a talent put to good use in completing our cabin.

The Laaksonen clan was interesting. Musically-inclined on the one hand, Irja also displayed managerial abilities, operating a grocery-tavern-gas station. She became much involved in researching family and local history, and her book, *Echoes from the Past* is full of fascinating bits on information. Ilma likewise was touched by music; her cherished hobby is playing the organ (she owns two). Ilmari and Urho radiated infectious humor and witty talk.

Neil Salo, the unofficial guardian of the lake's welfare, was also devoted to the larger interests of the community; he always came to the cabin as soon as we arrived to welcome us, and our departure, made a special point of bidding us goodbye.

During the years we lived at the homestead, our mail box was located at Sandstedt's Corner, a walk of nearly a mile across a clearing dominated by a magnificent spruce (must I confess that infrequently the evil thought crossed my mind: How many board feet in that tall tree?). Mail delivery was sometimes irregular; Ellen and Ed Sandstedt's home made a wonderful waiting-place, where coffee and fresh-baked pastries were offered. As I have mentioned earlier, Ed was a frequent fishing companion; I often marveled, not only at his angling know-how, but the flawless, instinctive way in which he fitted into the surrounding wilderness world.

There were other informed and principled sportsmen in the community: Sulo Beck, who knew every inch of Bassett

Lake's waters and roamed the distant, secluded, torturous, trout streams; and Alex Oman, eminently proficient in all the northwood's callings, fishing, hunting, trapping.

An isolated settlement like Brimson has need of a wide array of services, many of which by necessity fall to the care of a single man-of-all-trades. We have Wayne Simola, truly an expert in the repair of automobiles, trucks, mowers, chain saws, what-ever moves. After years of testing Wayne with all kinds of jobs, I am convinced there isn't anything that he can't fix, or if need be, invent or improvise. His saunas have become widely known.

Ed Sandstedt too was skilled in automotive matters, and in addition, knew how to use carpenter tools (he was a good builder) and navigate bulldozers; much of his life had been spent in logging camps.

Logging, by the way, has been and remains an important cog in the region's economy. Everyone locally knows the Hyöppönen Lumber Mill. I have been pleased with its products, notably, log siding and native cedar boards, which are ideal for making picture frames. Uuno, who owns and manages this two-man operation, is an unusual person; I have enjoyed my once-a-summer visits with him. If one asks him, "Uuno, how are you feeling today?" he will invariably answer, "Oh, about 30 per cent". Today this seems literally true; Uuno is ailing and his cherished mill probably will not survive long.

A rural settlement needs also the gentle touch of poetry, music, and art. Many names come to mind, among them the amateur poets-recitationists Hannah Miller and Elsie Hall. Martin Tommila, one of several local artists, is self-taught and gifted; his oil paintings mirror faithfully many highlights of the varied landscape. We, our children included, have acquired many of them; a favorite of ours is

a winter scene of our Salo Lake home. One of the region's most unusual craftsmen was Finland-born John Toivonen, who whittled, with dexterity and skill, spoons, ladles, keyholders, and other objects from native birch and distinctive diamond willow. His work won him wide acclaim.

In many ways, Olga Juslin, also of the immigrant generation, epitomized the presence of culture in a backwoods setting. Many artistic items graced the interior of her home; she was well-read and tasteful in social intercourse.

Community institutions are born to fill a recognized need, function their allotted years, then pass away. When I first came to Brimson, Public School 55, on Sandstedt's Corner, was an imposing landmark. Fire destroyed it on February 1, 1945. It probably would have been closed sooner or later, like many rural schools, because of falling enrollments. The local telephone cooperative (whose general calls provided welcome excitement) has given way to a giant (and expensive) national system. The Farmers Cooperative Store (which friend Art Kylen managed in its final years) was the hub of regional economic and social activity; it too was consumed by flames. Many people now shop in Two Harbors, 30 miles away. In the case of emergency shortages, one can try either Hellman's Store or the Kozy Corner. The local post office survives, although on a greatly reduced schedule. It, like those across rural America, has played an important role. A professor with a multitude of contacts in the USA as well as in Europe has special reason to recall with affection the caring services of its post-mistresses, Lilian Bodie, Mae Mäki, Pamela Thompson, and incumbent Jennie Laine.

Bassett Hall and Petrell Hall continue to serve varied social and governmental functions. Both structures have been recently modernized and are quite adequate.

But neither can hope to recapture the hustle and bustle of gone-by days when immigrant life was in full flower.

Inexorably the Grim Reaper has taken its toll. On the lips of those who remain, an inarticulated query: Who will be around next August?

Over the years we got to know many pioneer settlers, largely Finland-born. Their qualities became clear: a simple, frugal existence; an iron-willed, determination to transform the cutover wilderness into life-sustaining habitations. Of course, there were some warts. Sometimes penny-pinching was elevated to a cardinal virtue, driven by grim necessity. The wonders of

their environment were obscured by the demands of daily labor. Characteristically the Finnish immigrants crossed ethnic boundaries slowly, grudgingly; they did not always enter fully into the lives of their offspring, thus deepening an inevitable generation gap.

For our part, we made choices and tried to find happiness and meaning in them. Our children, in their time and in their wisdom, choose their values, establish their ways of living.

Perhaps all we can do is to hope that our heirs will view with empathy and understanding what we have done. I have faith that this will come to pass.

Hannu Laaksonen

Suomalaiset Sveitsissä – matkailijoita ja sairaanhoitajia

Suomalaisten kiinnostus Sveitsiä kohtaan näyttää heränneen 1800-luvun alussa, jolloin romantiikan myötä sekä alppiseutujen kauneus että vuoristotalonpoikien vapaudenrakkaus nähtiin piirteinä, jotka lähentävät sveitsiläisiä Pohjoismaiden asukkaisiin. Niinpä nuori tohtori Johan Jakob Tengström vertaili Suomea, Norjaa ja Sveitsiä toisiinsa *Aura*-lehteen kirjoittamassaan artikkelissa vuonna 1817:

"Sellaisessa maassa (so. luonnonkauniissa) juuri ajatustavan vilpittömyys ja itsenäisyys, mielenlaadun vakavuus ja luotettavuus syntyvät ja viihtyvät. Sveitsin, Norjan ja Suomen tuntureilla, niiden keskellä ja niiden laaksoissa on näillä hyveillä, jos missään, kotipaikkansa, siellä ne aina ovat turvassa, vaikka ne karkotettaisiinkin muusta osasta Eurooppaa."

Suomalaisten matkat Sveitsiin olivat Tengströmin aikana kuitenkin vielä harvinaisia. Pitkä maamatka Keski-Euroopan läpi Alpeille vaikeutti mahdollisuuksia tutustua Sveitsiin, mutta silti jo varhaisemmiltakin ajoilta löytyy vihjeitä suomalaisista, jotka ovat käyneet valaliiton alueella. Dokumenttiaineisto on kuitenkin lähes olematonta ja lisäksi on huomioitava, että

Hannu Laaksonen toimii kulttuurihistorian assistenttina Turun yliopistossa. Hän on opiskellut myös Baselin yliopistossa ja toimii "Sveitsin ystävät Suomessa r.y:n" Turun alaosaston puheenjohtajana.

suomalaiset luettiin ruotsalaisiksi, jolloin lähteistä ei erikseen käy ilmi, oliko vierailija ehkä suomalaissyntyinen. Ruotsalaisilla on ollut jo keskiajalla kontakteja Sveitsiin ja Hassli-laakson asukkaiden ruotsalaista alkuperää koskeva legenda viittaa varhaisiin kontakteihin.

Turun piispojen yhteyksiä Sveitsiin

Varhaisin suomalaisista lähteistä löytyvä viittaus Sveitsiin on ns. Turun tuomiokirkon Mustassa kirjassa liittyen kirjalahjoitukseen, jonka piispa Hemming (1290–1366) on tehnyt tuomiokirkolle: **jtem sermones Jacobi de Lausanno** (Registrum Ecclesiae Aboensis 1890, 158, rivi 17.)

Jacob Lausannelainen (kuollut 1322) oli dominikaaniveljeskunnan provinssipriori Ranskassa. Hän opetti Pariisin yliopistossa vuosina 1311–22, jolloin Hemming opiskeli Sorbonnessa. Jacob Lausannelaisen saarnat olivat hyvin suosittuja Ranskassa. Hemming lienee kuunnellut häntä vuodesta 1318 ja hankkinut saarnakokoelman, joka päättyi Turun tuomiokirkon kirjastoon (Klockars 1960, 45, 66, 78). Tämän kirjalahjoituksen kautta on olemassa jonkinlainen kosketus nykyisten Sveitsin ja Suomen alueitten ja kulttuurienvälillä.

Baselin konsiiliin 1430-luvulla liittyy toisen Turun piispan nimi. Olavus Magni

(piispana Olavi Maununpoika 1450–60) toimi tuolloin Pariisin yliopistossa englantilais-saksalaisen kansakunnan prokuraatorina palattuaan Pariisiin Kirkkonummen kirkkoherran tehtävistä Uudelta maalta. Kun Turun tuomiokapituli valitsi hänet uudeksi tuomiorovastiksi, Pariisin yliopiston rehtori kirjoitti Maunu Tavastille (joka ilmeisesti oli Olavuksen isä), että yliopisto oli valinnut Olavus Magnin ”tämän suurten ansioitten vuoksi” edustamaan englantilaista kansakuntaa Baselin kirkolliskokoukseen (Auctarium chartularii Universitatis Parisiensis 2, XVIII–XIX). Ilmeisesti Olavus Magni on ollut Baselissa keväällä ja kesällä 1437, sillä hän oli Pariisissa vielä tammikuussa ja nähtävästi jouluaattona 1437 Bolognassa, mutta mitään tietoa ei ole hänen läsnäolostaan itse kokouksessa.

Kuitenkin on oletettavissa, että ennen uskonpuhdistusta muitakin suomalaisia matkusti Sveitsin kautta Italiaan. Pohjoiseurooppalaisten matkoista etelään on saatavilla enemmän tietoja vasta vuoden 1600 jälkeen, jolloin uskonsodista huolimatta protestanttiset aatelismiehet matkustivat myös Italiaan osana opintomatkojaan eli ”grand touria”.

Sodissa ja matkoilla Keski-Euroopassa

Ensimmäinen ruotsalainen matkakuvaus Sveitsistä on vuodelta 1603, kun ylhäisaaateliset veljekset Axel ja Gabriel Oxenskierna kävivät Baselissa, Luzernissa ja Zürichissä. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin kolmikymmenvuotisen sodan melskeet toivat sekä ruotsalaisia diplomaatteja valaliittoon että Gustav Hornin johtaman ruotsalaisen armeijan Bodensjärven rannalle. Ruotsalaisten etujoukot kävivät nykyisen Liechtensteinin alueella asti ja Sveitsissä vallitsi pelko pelottavien hakkapeliittojen tunkeutumisesta sisemmälle maahan. Uudelleen vuonna 1647

Karl Gustav Wrangel toi ruotsalaisen ratsuväen valaliiton alueelle. Koska suomalaisten osuus Ruotsin armeijasta oli huomattavan suuri, oli sotaretki sinänsä ainutlaatuinen kosketus sveitsiläisten ja Pohjoismaitten välillä.

Suomalaisperäisiä aatelismiehiä, joiden jonkinlaisesta kosketuksesta Sveitsiin tai matkasta sen alueen läpi noina vuosina on tietoja, ovat Lauri Jesperinpoika Kruus, Lauri Klaunpoika Fleming ja Göran Klaunpoika Fleming. Sodan jälkeen ja läpi koko 1600- ja 1700-lukujen ei tunneta kuitenkaan suomalaisia nimiä, joita tavattaisiin Sveitsistä.

Sveitsi kasvavan kiinnostuksen kohteena 1800-luvulla

Napoleonin sotien seurauksena ihanteellinen kuva Sveitsistä vapauden ja kauniin luonnon maana levisi kaikkialle Eurooppaan. Schillerin draama ”Wilhelm Tell” käännettiin ruotsiksi vuonna 1823 ja sitä luettiin myös Suomessa. Alppiaiheet painokuvat ilmestyivät suomalaisiin koteihin, kuten suomalaisten museoitteiden kokoelmista voi todeta, ja sitäpaitsi pieneä kuriositeettina mainittakoon, että Ruotsin ja Suomen viimeinen yhteinen kuningas Kustaa IV Aadolf vietti maanpakolaisuutensa kuolemaansa saakka Sveitsissä ”eversti Gustafssonina”.

Suomalainen matkakirjallisuus alkoi kuvata Sveitsiä 1800-luvulla ja erityisesti Alpeja sekä maan omalaatuisia valtiollisia oloja. Tunnetuin Sveitsin-matkaaja oli Johan Vilhelm Snellman, joka kävi maassa toukokuussa 1841. Hän kiersi melko nopeaan tahtiin Zürichin ja Luzernin kautta Berner Oberlandiin pitäen matkapäiväkirjaa (Niitemaa 1970). Myöhemmin Snellman kirjoitti arvioitaan Sveitsin yhteiskunnallisista oloista ja Pestalozzin kasvatusopista suomalaisissa sanomalehdissä.

Toimittaja August Schauman (1826–1896) puolestaan kävi Sveitsissä 1857 ja kertoo tavanneensa Interlakenissa muita suomalaisia matkailijoita. Samoina vuosina lähdettiin myös jo opiskelemaan Sveitsiin. Tällaisia kotimaassaan myöhemmin aktiivisia vaikuttajia on ollut mm. Fredric Rettig, joka opiskeli Genevessä historiaa ja kirjallisuutta 1861–62, ja rautatierakennuksen uranuurtaja, insinööri Hugo Neuman, joka kävi Zürichin polyteknillistä korkeakoulua (nyk. ETH) 1860-luvun lopulla.

Myös varakkaitten perheitten tyttäriä lähti Sveitsiin kieltä oppimaan, ennen kaikkea ranskaa. Hyvä esimerkki on lääkintöhallituksen pääjohtajan, valtioneuvos C.D. von Haartmanin tytär Hedvig von Haartman (1862–1902), joka opiskeli ranskaa Sveitsissä. Hän perusti Suomeen Pelastusarmeijan osaston ja hänet lähetettiin 1890-luvulla Zürichin johtamaan saksankielisen Sveitsin Pelastusarmeijaa. Siellä hän kohtasi kapteeni Franz von Tavelin, joka oli luopunut virastaan Zürichin yliopiston kasvitieteen professorina ja seurausena oli kahden hengellisen upseerin avioliitto. Pelastusarmeijasta tuli von Tavelien kautta eräs lenkki Suomen ja Sveitsin välillä, mutta vastaavia yhteyksiä ovat olleet luomassa myös Kansainvälinen Punainen risti ja myöhemmin myös antroposofinen liike, joka herätti myös Suomesa mielenkiintoa.

Sveitsin suosio maana, jonne menttiin nauttimaan sen rauhallisuudesta ja kauneudesta, jatkui pitkälti kummankin maailmansodan läpi. Kuuluisin suomalainen Sveitsissä oli marsalkka Mannerheim, joka vietti siellä elämänsä loppuvuodet. Varakkaat suomalaiset löysivät Mannerheimin tapaan Sveitsistä ihanteellisen ympäristön, kun kotimaata varjostivat niin itäisen naapurin uhka kuin yhteiskunnalliset levottomuudet. Sveitsin ihailijoihin liittyi myös kirjailija Mika Waltari, joka matkus-

ti sinne vuosina 1939 ja 1950. Suomalaisien yleistä asennoitumista Sveitsiin kuvastaa piispa Eino Sormusen kirjoitus vuodelta 1951:

"Jos on aikaa ja mahdollisuuksia jäädä maahan pariin kuukaudeksi, samoilla alpeilla ja alppikylissä, kaupungeissa ja luostareissa, ei voi muuta sanoa kuin purkaa ihastustaan. Kaikkialla on ihmeen kaunista, hyvin järjestettyä, siistiä, kohteliasta, mutta ei kerjäävää eikä tyrkyttävää. Puhe hintojen kalleudesta on pelkkää parjausta..." (Sormunen 1951, 69)

Suomalaisten muuttoliike Sveitsiin

Vuosien mittaan Sveitsiin jäi myös asumaan suomalaisia ja muuttoliike kasvoi 1960- ja 70-luvuilla niin paljon, että vuonna 1988 valaliiton alueella asui 3950 suomalaista, mikä oli kolmanneksi eniten Euroopassa Skandinavian ulkopuolella. Muuttoliikkeen alkua on kuitenkin vaikea hahmottaa, koska se on koskenut vain yhteiskunnan ylimpiä kerroksia aluksi ja Eurooppaan suuntautunutta siirtolaisuutta ei Suomessa tilastoitu ennen vuotta 1924. Vielä kaudelta 1924–45 tiedot eivät ole tarkkoja. Muuttoliikkeen huippu on saavutettu vuosina 1965–75, jolloin muuttajista huomattava osa oli naisia. Alunperin heillä oli tarkoitus jäädä vain tilapäisesti työhön tai opiskelemaan Sveitsiin, mutta avioliiton solmiminen Sveitsin kansalaisen kanssa on tehnyt monien oleskelusta pysyvän. Muuttajien määrä väheni jonkin verran 1970-luvun lopulla tiukentuneiden työlupamääräysten vuoksi.

Sveitsinsuomalaisten parissa terveydenhoitoala on erittäin laajasti edustettu – peräti 40 %. Osasyynä tähän on ollut Suomen alhaisempi palkkataso ja suomalaisten terveydenhoitoalan työntekijöiden Sveitsissä nauttima arvostus. Kun Suomesa oli 1950- ja 60-luvuilla pulaa erikoislääkäreistä, mm. hammaslääkäreistä, tekivät suomalaiset sopimuksia mm. Baselin yliopiston kanssa opiskelijoiden lähettämi-

Suomen ystävät Sveitsissä -järjestön sveitsinsuomalaisia jäseniä juhannusjuhilla 1990. An Halbinsel, Sveitsi. (Kuva: Jari Koiranen)

Kaksi sveitsinsuomalaista sairaanhoitajaa nauttimassa piknikistä upeissa alppimaisemissa. Grimsepass, Sveitsi. (Kuva: Jari Koiranen)

sestä sinne. Näin syntyi läheinen yhteistyö mm. lääketieteen alalla ja samalla opiskelu Sveitsissä merkitsi monille suomalaisille mahdollisuutta paremmin palkattuun työhön.

Terveystieteiden lisäksi huomattavan paljon suomalaisia harjoitteli Sveitsissä hotell- ja ravintola-alalla, onhan Sveitsi alan johtava maa maailmassa. Myös kemianteollisuus ja pankkitoiminta sekä tietyt liikeala tarjosivat suomalaisille mahdollisuuksia.

Tässä sveitsinsuomalaisten joukossa nuorten naisten suuri määrä on mielenkiintoinen. Esimerkiksi vuosina 1970–76 muuttaneitten ikäryhmästä 15–24 -vuotiaat peräti 68 % oli naisia. Heidän sopeutumistaan Sveitsiin ja sosiaalista asemaansa uudessa kotimaassa on tutkinut vuonna 1979 Anja Dobler-Mikola haastatteleamalla Itä-Sveitsin alueella asuneita *Suomen ystävät Sveitsissä* -yhdistyksen jäseniä, joista 310 naista vastasi kyselyyn (Dobler-Mikola 1979). Hän ei ole käsitellyt ollenkaan ranskankieliseen Sveitsiin muuttaneita suomalaisia, mutta yleinen tulos on, että maahanmuuttaneiden naisten koulutustaso oli erittäin korkea.

Peräti 62 % suomalaissyntyisistä naisista oli saanut keskiastetta korkeamman koulutuksen ja vain 17 % heistä ei osannut saksaa maahan saapuessaan. Kielitaito on helpottanut heidän integroitumistaan sveitsiläiseen yhteiskuntaan ja siinä mielessä suomalaiset edustivat maahanmuuttajien kärkeä. Lisäksi on huomioitava heidän sosiaalinen taustansa. Kun Suomen väestöstä 1970-luvulla laskettiin 10 % kuu-

luvan yläluokkaan, niin Sveitsiin tulleista peräti 31 % oli lähtöisin sen piiristä.

Yleistä oli naisten osallistuminen työelämään, jopa 70 %, mikä oli paljon Sveitsin kaltaisessa yhteiskunnassa. Toisaalta se kaava, että avioliitto olisi ollut syynä Sveitsiin jäämiseen, ei ole aivan pätevä, koska vain 55 % haastatelluista oli naimisissa. Mutta joka tapauksessa suomalainen nainen näytti saavuttaneen Sveitsissä positiivisen imagon ja verrattuna muihin ulkomaalaisryhmiin suomalaiset olivat sopeutuneet hyvin. Dobler-Mikolan tulkinta, että tähän vaikuttaa naisten tasa-arvoinen asema Suomessa, korkea koulutustaso ja myös Sveitsissä usein saavutettu hyvä sosiaalinen status, vaikuttaa pätevältä vielä kymmenen vuotta myöhemmin. Suomalaisuutta ei yleensä kätketä ja Suomeen on pidetty yllä kiinteitä suhteita. Merkittävä tekijä tässä on ollut monilla paikkakunnilla toimiva ystävyysseura *Schweizerische Vereinigung der Freunde Finnlands*.

Ehkä suomalaisilla ja sveitsiläisillä on samoja perusarvoja, niinkuin jo 1800-luvulla eräät suomalaiset kirjoittajat ovat todenneet. Kumpikin kansakunta on rakentanut kulttuuriaan talonpoikien vahvan panoksen varaan ja karuhkojen luonnonolosuhteitten keskellä. Myös protestanttisen uskonpuhdistuksen arvot ovat oletettavasti muokanneet kummassakin maassa työnteon ja järjestelmällisyyden arvostusta, pyrkimystä asioiden ratkaisuun parlamentaarista tietä sekä vahvistaneet tiettyä pidättyvyyttä kansanluonteessa – niin erilainen kuin Suomen ja Sveitsin historia onkin ollut.

English Summary

At the end of the 1980s, the third largest Finnish community in Europe outside Scandinavia was in Switzerland (following Germany and the United Kingdom). In 1987,

there were 4000 Finns resident in Switzerland, a very considerable proportion of these being women and health care personnel. This migration flow to Switzerland began in

the 1960s, and is characterized by the predominance of women and of people with high education.

The earliest contacts between Finns and Swiss arose through the travels of scholars in the medieval church. Hemming, Bishop of Turku (d. 1366), studied at the University of Paris under the Dominican, Jacobus de Lausanno, whose collected sermons the bishop donated to the Cathedral at Turku. In 1437, Olavus Magni, who also later became Bishop of Turku, attended the Council of Basle as the delegate of the English College at the University of Paris. After the Reformation, however, Finnish contacts with Switzerland mainly related either to the Thirty Years War, or to young aristocrats going on the Grand Tour.

During the 19th century, more Finnish travellers began to visit Switzerland, attracted by the landscapes and by Swiss society.

Among famous Finns who visited the country were J. V. Snellman, A. Schauman, and Hedvig von Haartman, who as a result of her links with the Salvation Army spent the last years of her life in Zürich. The most famous Finnish visitor to Switzerland, however, is probably Marshal Mannerheim, who died in Lausanne in 1951.

Accurate information on Finnish settlers in Switzerland is only available for the period since the Second World War. The most common pattern was that of Finns going to Switzerland to study and then settling in the country. Striking features in comparison with overall Swiss immigration are the higher social background and educational level of the Finnish settlers. The Finnish community in Switzerland is highly organized, and maintains strong links with Finland, but their high level of integration into Swiss society is also striking.

Kirjallisuus

Auctarium chartularii Universitatis Parisiensis 2, XVIII–XIX.

Dobler-Mikola, Anja: Probleme der soziokulturellen Integration. Eine empirische Studie über die Stellung der Finninnen in der Schweiz. Zürich 1979.

Klockars, Birgit: Biskop Hemming av Åbo. Svenska Litteratursällskapet i Finland 379, Helsingfors 1960.

Niitemaa, Vilho (julk.): J.V. Snellman und die Schweiz. Turun yliopiston historian laitoksen julkaisuja 2. Turku 1970.

Registrum Ecclesiae Aboensis. (Utg. av R. Hausen). Helsingfors 1890.

Sormunen, Eino: Lännen syksy. Porvoo 1951.

Sitka Lutheran Church celebrates its 150th year: The Finnish legacy in Russian Alaska

The first Lutheran service, held on August 23, 1840, inaugurated an interim Church in the Green Room in what was known as "Baranov's Castle", the residence of the Governors of the Russian American Company. Governor Arvid Adolph Etholén, a Lutheran, Finnish citizen, and a veteran of the Alaska waters, had in 1839 been appointed to that post. At the time, Sitka, then known as New Archangelsk, had among its cosmopolitan population some 150 Lutherans who served the Russian American Company as clerks, carpenters, shipwrights, doctors, sea captains, sailors, hunters, and officers of both high and low rank. The majority of them were Finnish citizens from the Grand Duchy of Finland, with a few Swedes, and some Germans from Balticum. Governor Etholén felt the transient Lutheran community needed stability and its own religious and moral leadership. The founding of a Lutheran Church, he believed, with a pastor who understood their culture and spoke their own languages would provide that.

The first pastor, Uno Cygnaeus, dispatched from Finland as were his two successors, Gabriel Plathan and Georg Gustaf Winter, conducted services on alternating Sundays in Swedish and Finnish, and in German if the month had a fifth Sunday. Pastor Cygnaeus, after he returned to Finland, gained fame as the "Father of Finland's Public Education".

On August 24, 1843, having surmounted strong non-Lutheran community opposition, the first Lutheran Church building in

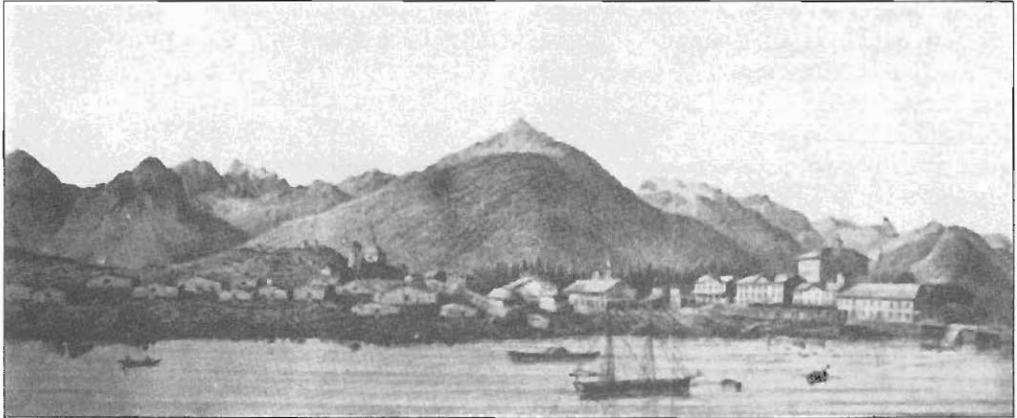
Sitka was joyously consecrated. Pastor Cygnaeus writes in a letter home that the church was filled to capacity, with no standing room left vacant.

After 1867, following the sale of Russian Alaska to the United States, the practice of dispatching Lutheran pastors from Finland ceased. At the time of the sale, the land on which the Lutheran Church stood was formally deeded to the Lutheran Congregation in perpetuity by the Russian Government. This was indeed a unique situation.

By the time of the transfer, most of the Lutherans had returned home to Europe. Without past missionary rights for the church and without a permanent pastor, the congregation dwindled to a minimum. By 1888 the building, in bad repair and looted, was condemned by the city and ordered demolished. The original pipe organ brought from Dorpat expressly for the church was on safe-keeping "loan" in the Sheldon Jackson Museum, as were many of the chancel furnishings. These items have been recently returned. Among them is one of two original wood and gilded wreath-like circular ceiling chandeliers. The church's large, beautiful and historically significant altar painting, depicting the Transfiguration, had similarly been "loaned" for temporary safekeeping to the neighboring Saint Michael's Russian Orthodox Cathedral. The painting, still in Saint Michael's Cathedral, can be viewed above the iconostasis. The historic painting partially covers a window in the cupola. The artist, Berndt Abraham Godenhjelm,

(born March 31, 1799 on Gröndal Manor, Mäntyharju, Finland; died in Helsinki, Finland, December 14, 1881), nobleman, painter, art teacher, lawyer, was Finnish. He painted several similar altar paintings with the same subject matter, varying them little. They can still be viewed where they

adorn Lutheran Church altars in several communities in Finland. Godenhjelm's work is also well represented in the Finnish National Gallery of Fine Arts, (Ateneum). Berndt Abraham Godenhjelm is, and was then considered, one of Finland's foremost painters of his time.

Sitka in 1869, during time of military occupation. The large building of Arvid Adolf Etholén, in which Uno Cygnaeus held the first Lutheran service in Alaska. (Photo Shop Studio, Sitka, Alaska)

On August 25, 1940, after a long struggle, the congregation was re-established with assistance from the United Lutheran Church. The second Church, larger, in Mission style and very similar in design and appearance to the Sitka Pioneer's Home, was dedicated on March 1, 1942. It was built with a large lower level. Here the congregation operated a Servicemen's Center which provided "a home away from home" for thousands of military personnel during World War II. Later, as a "Fisherman's Center", it served the fishing fleet in much the same way. For twenty-five years the building served the congregation and the community until it was destroyed by the "Big Fire" of January 2, 1966, a fire that devastated most of down-

town Sitka. The concrete walls of the church have been credited with saving the town from further devastation.

The present building on the same historic site, the third church facility providing continuity in Sitka, was dedicated on October 31, 1967, the 450th anniversary of the Lutheran Reformation. With a large worship space, a fellowship hall downstairs, and classrooms, it now serves a congregation consisting of some 200 persons. Now part of the Alaska Synod of the Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) the building, located at 224 Lincoln Street, stands on the same historic lot, its home for the past 150 years. Pastor Michael L. Meier and his wife Toni have served the church for the past nine years.

Siirtolaisuusinstituutin vuosien 1991–95 tutkimusohjelma

Siirtolaisuusinstituutin tehtävänä on suorittaa ja edistää muuttoliikkeisiin kohdistuvaa tutkimusta sekä kehittää yhteistoimintaa korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja alan yhteisöjen kanssa. Tavoitteeskeisen ja pitkäjänteisen tutkimustoiminnan toteuttamiseksi Siirtolaisuusinstituutti on laatinut sekä valtakunnallisen tutkimuspoliittisen ohjelman että laitoksen oman tutkimusohjelman viisivuotiskaudeksi 1986–90. Vuosille 1991–95 tarkoitettu ohjelma on hyväksytty instituutin valtuuskunnassa 19.11.1990. Ohjelmat ovat tavoitteellisia ja niitä on luonnollisesti jouduttu vuosittain arvioimaan uudelleen muuttuneiden tutkimustarpeiden ja saadun rahoituksen myötä. Näin käynee jatkossakin, sillä nopeasti etenevä Euroopan integraatiokehitys, Itä-Euroopasta Suomeen ja muualle läntisiin teollisuusmaihin kohdistuva muuttopaine sekä lisääntyvä pakolaisuus luovat uusia tutkimustarpeita yhteiskunnallisen suunnittelun ja päätöksenteon perustaksi.

Vuosille 1991–95 tarkoitetun tutkimusohjelman sisältämät teemat jakaantuvat seitsemään päälohkoon. Edelliseen ohjelmaan verrattuna muutosta on tapahtunut sekä alueellisesti, sillä ohjelmassa tarkastellaan mm. Suomesta Keski-Eurooppaan sekä Norjaan ja Tanskaan suuntautunutta siirtolaisuutta, että tieteellisesti, sillä uutena tutkimuskohteena on kult-

tuurikonfliktien ilmeneminen maahanmuuton yhteydessä.

Maassamuuton osalta vuoden 1990 muuttoliikesymposiumin tuloksiin liittyen tehdään uusi kartoitus maassamuuton tutkimustilanteesta. Myöskään kuntien sisäisestä maassamuutosta ei ole toistaiseksi kattavaa valtakunnallista tutkimusta. Lisäksi selvitetään väestön ikä- ja koulutusrakenteen muutoksen vaikutusta maassamuuttoon.

Maahanmuuton osalta tutkitaan sekä siirtolaisia että pakolaisia. Vuonna 1990 Suomen ulkomaalaisväestöä oli noin 20 000 henkeä ja ulkomailla syntyneiden määrä oli noin 55 000. Suomeen kohdistuu suurta muuttopainetta erityisesti Neuvostoliitosta ja Itä-Euroopan maista ja ulkomaalaisten määrä tulee lähivuosina huomattavasti kasvamaan. Vuosina 1991 ja -92 selvitetään Suomessa asuvan ulkomaalaisväestön alueellinen sijoittuminen ja hyvinvointi. Ensisijaisena tutkimuskohteena voisi olla inkerinsuomalaisten ja muiden Neuvostoliiton suomalaisten muutto Suomeen.

Suomen pakolaisväestö on tällä hetkellä runsaat 2000 henkeä, ja se ilmeisesti tulee lähivuosina kasvamaan huomattavasti ennen kaikkea turvapaikanhakijoiden lisääntyessä. Siirtolaisuusinstituutti on alusta asti sisällyttänyt toimintansa piiriin myös maahanmuuttajat, joista pakolaiset

muodostavat osan. Siirtolaisuusinstituutista tulisi kehittää myös pakolaistutkimuksen osalta yhteistyöelin ja koordinaattori. Vuosien 1993 ja 1994 teemana on pakolaiset ja kunta.

Pohjoismaista siirtolaisuutta tarkastellaan paluumuuton pitkän aikavälin seuranta tutkimuksessa sekä Suomesta Tanskaan ja Norjaan suuntautuneen uusimman siirtolaisuuden osalta. Siirtolaisuutta muualle Eurooppaan tarkastellaan jo alkaneessa Jouni Korkiasaaren tutkimuksessa suomalaisista siirtolaisista ja ulkosuomalaisista. Lisäksi vuonna 1992 on tarkoitus aloittaa Euroopan integraatio ja muuttoliike -hanke. Muuta siirtolaisuustutkimusta edustaa suunnitelma aiheesta Suomeen suuntautuva siirtolaisuus ja kulttuurikonfliktit.

Kaukosiirtolaisuuden osalta aloitetaan hankkeet Suomesta Uuteen-Seelantiin ja Australiaan suuntautuneesta siirtolaisuudesta, jotka toteutettaneen ohjelmakau-

den alussa aloitettavan Suomen siirtolaisuuden historia -projektin yhteydessä.

Tutkimustoiminnan kehittäminen

Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminnan kasvaneista tehtäväalueista johtuen ensisijainen tavoite on saada lisää taloudellisia resursseja tutkimustoimintaan. Tähän liittyy myös kirjaston, arkiston ja atk-pohjaisen dokumentoinnin kehittäminen. Tutkimusten seuranta voidaan edelleen kehittää henkilökohtaisella ohjauksella, ryhmätyöskentelyllä, seminaaritoiminnalla, raportoinnilla sekä suunnittelu- ja seurantar ryhmän kokouksilla. Myös tutkimusorganisaatiota tulee kehittää korostamalla erityisesti tavoitejohtamista ja tulostavastuuta. Menestyksellinen tutkimustoiminta edellyttää vakinaisten tutkijainten perustamista.

Timo Virtanen

Aussisuomesta meän kieleen

Juhlasymposio, Tukholman yliopisto, suomen kielen laitos, 19.–20.9.1990.

Sen kunniaksi, että suomen kieltä on opetettu 60 vuotta Tukholman yliopistossa ja että alan professorin siellä täytti 25 vuotta, järjesti suomen kielen laitos juhlasymposion. Tärkeänä vaikuttajana Tukholman yliopiston suomen kielen professuurin ja varsinaisen laitoksen perustamiseen 1960-luvulla oli professori Pertti Virtaranta Helsingin yliopistosta. Kiitokseksi hänen työstään Tukholman yliopisto vihki hänet kunniatohtorikseen 21.9.1990.

Symposion teemaksi oli valittu ”Finska varieteter utanför Finland”. Akateemikko Virtaranta on tutkinut ja johtanut tutkimushankkeita, jotka liittyvät useisiin symposiossa käsiteltyihin aiheisiin. Teema sopii myös laitoksen työkenttään hyvin. Onhan suomen kielen käyttäjien määrä Ruotsissa ja muutamassa muussakin maassa moninkertaistunut viime 60 vuoden aikana. Suomen kieli on uudessa ympäristössään muuttunut, ja voidaan hyvin puhua suomen kielen muunnoksista eri puolilla maailmaa. Monelle alan tutkijalle symposio oli ensimmäinen tilaisuus tavata samankaltaisia asioita pohtivia kollegoita.

Frescatin mäelle yliopiston suojiin oli kokoonnut kuutisenkymmentä siirtolaiskielten tutkijaa pääasiassa Ruotsista ja Suomesta. Symposion avasi Tukholman yliopiston rehtori Inge Jonsson. Hän ilmaisi tyytyväisyytensä suomen kielen laitoksen toimintaan ja siihen, että laitos oltuaan muutaman vuoden ilman vakinaista johtajaa vihdoin viime vuonna sai sellaisen professori Erling Wandesta. Avauspuheenvuorot käyttivätkin seuraavaksi professori Wande ja Suomen suurlähettiläs Björn Olof Alholm.

Symposion esitelmien aiheet vaihtelivat australiansuomesta karjalan kautta vermlannin- ja tornionjokilaaksonsuomeen. Esitelmistä valtaosa käsiteli Ruotsissa käytettävää suomea. Leena Huss Upsalasta tutki suomea toisena äidinkielenään puhuvia lapsia. Hän on seurannut heidän ruotsin ja suomen kielensä kehittymistä lasten ollessa 2–3-vuotiaita ja huomannut mm. ettei toisen kielen muuttuminen pääkieleksi ole aina tasainen ja itsestään selvä prosessi, vaan on kausia, jolloin lapsi haluaa keskittyä vain jompaan kumpaan kieleen. Tukholman yliopiston kaksikielisuuden tutkimuskeskuksessa (Centrum för tvåspråkighetsforskning) on myös meneillään ruotsinsuomalaisen lasten kaksikielisyystutkimus, jossa mukana on jo kouluikäisiä lapsia. Hanketta esittelivät Päivi Juvonen ja Åke Viberg.

Kuvassa vasemmalla vastapromovoitu kunniatohtori Pertti Virtaranta, keskellä FT Ingrid Almqvist, oikealla prof. Erling Wande.

Göteborgin yliopistossa tutkitaan ruotsinkielisten lekseemien mukaanoitoa siirtolaisten äidinkielen, suomeen ja englanttiin. Tässä tutkimuksessaan Paula Andersson ja Sally Boyd ovat huomanneet mm. että suomalaiset mukauttavat lekseemit helposti kieleensä, kun taas amerikkalaiset ovat herkempiä koodinvaihtoon. Maija Kalin Jyväskylän yliopistosta tutkii puolestaan omistussuhteiden häviämistä ruotsinsuomesta. Maija-Liisa Jokinen Upsalasta lähestyi suomea ja ruotsia kirjallisuuden näkökulmasta: ruotsinsuomalaisen kirjailijan Suomesta lähtiessä pakkaama laukku, sanainen arku, ei olekaan käyttökelpoinen uudessa ympäristössä. Mukana on liikaa ja liian vähän, jotakin täytyy valtaakin. Miten laukku ja sen kantaja kestävät tämän myllerryksen?

Kolmessa esitelmässä keskityttiin kalottialueen suomeen. Irene Andreassen Altasta kertoi kveenin kalastussanastosta ja Birger Winsa Uumajan yliopistosta esitteli väitöskirjatyötään. Hän on kerännyt tornionjokilaaksosuomen itäsuomalaisista sanastoa ja pohtii alueen asutushistoriaa siellä puhuttujen ja puhuttavien kielimuotojen pohjalta. Heikki Paunonen Tampereen yliopistosta kertoi koko kalottialueen suomen murteista ja niissä esiintyvistä arkaaisista piirteistä.

Keskustelu itäisten murteiden ekspansiosta jatkui. Riitta Taipale-Miesmaa Tukholman yliopistosta tekee tutkimusta savolaispohjaisesta vermlanninsuomesta. Symposium yhteydessä nähtiin myös vermlanninsuomalaisista kulttuuria esittelevä filmi "Mutti-folket". Filmin esitteli sen teossa mukana ollut Pertti Virtaranta. Hän kertoi osanottajille lisäksi suomen kielestä Neuvostoliitossa. Suomen kielen puhujilla tarkoitetaan tällöin lähinnä inkerinsuomalaisia. Itä-Suomessa, enimmäkseen Karjalan kannaksella, puhutut savolais- ja karjalaismurteet ovat eri inkeriläismurteiden pohjana. Inkerinsuomalaisia on nykyisten tilastojen mukaan Virossa 16 700, Neuvosto-Karjalassa 18 400, Leningradissa 4 500 ja Inkerinmaalla sekä muualla Neuvostoliitossa 37 700. Vireintä suomen kielen käyttö on Neuvosto-Karjalassa, jossa mm. kymmenkunta kirjailijaa kirjoittaa suomeksi. Kar-

jalan kielen asemasta Neuvostoliitossa kertoi symposiumissa Raija Pyöli Lahdesta.

Suomen ja kaukaisempien kielten kohtaamista tarkasteltiin kolmessa esitelmässä. Jocelyne Fernandez-Vest Pariisista kertoi työn alla olevasta suomen ja ranskan kontrastiivisesta diskursianalyysistä. Pertti Virtaranta on vuodesta 1986 johtanut amerikan- ja australiansuomen tutkimushanketta. Hankkeen australiansuomen osuudesta on vastannut Hannele Hentula ja hänen tutkimustaan, lähinnä australiansuomen sanastoa, aussiosiossi ('australialainen', engl. Aussie) -varianteista kanistamiseen (kanistaa = pyydystää kaneja; vrt. metsästä, kalastaa jne.) esitteli Hannele Jönsson-Korhola. Hän esitteli myös hankkeeseen liittyvää omaa tutkimustaan amerikkansuomen syntaksista.

Symposiumissa tulivat esille myös Tukholman yliopiston suomen kielen laitoksen omat tutkimushankkeet. Siellä tehdään, tai ollaan mukana tekemässä, monenlaista kontrastiivista suomen ja ruotsin välistä tutkimusta. Kahden sukupolven kielenkäyttöä ja asennoita sekä suomen että ruotsin osalta tutkitaan yhdessä Upsalan yliopiston kanssa. Yhteinen pohjoismainen hanke on neuvottelukielen ja -tilanteen tutkiminen, jossa verrataan neuvottelutapoja ja -strategioita sekä neuvottelijoitten arvioita toisistaan. Sosiolingvistiikkaan liittyy myös tulkin toimintaan kohdistuva tutkimus. Siinä tarkkaillaan suomen- ja ruotsinkielisen tulkauksen perillemenoja eri kontaktitilanteissa: lääkärin vastaanotolla, äitiysneuvolassa, oikeudenkäynnin yhteydessä ja poliisikuulustelussa. Toinen tulkauksetutkimus on tekstiingvististen mallien etsiminen suomen ja ruotsin välisestä simultaanitulkauksesta. Suunnitteilla on lisäksi Tampereen ja Tukholman yliopiston suomen kielen laitosten yhteishanke, jossa kohteena on Tornionjokilaaksoson suomen kielen ja kielilojen muuttuminen 1960-luvulta lähtien: *Från torne-dalsfinska till "meän kieli"*.

Hannele Jönsson-Korhola

Kommentarer till artikeln "Finska krigsbarn – en kvalitativ studie" av Lillemor Lagnebro i Siirtolaisuus-Migration nr 2, 1990.

Kommentatorns bakgrund

Född 1929 i Åbo i finlandssvensk familj. Skickad tillsammans med drygt 1 år yngre system 1940 i stor barntransport per järnväg till Vindeln, Sverige. Största delen av kontingenten insjuknat i scharlaksfeber men därefter utspridda för ett antal månader till olika familjer eller andra ställen. Under tecknad till en stationsinspektorfamilj i Hällnäs, system till Umeå.

Synpunkter

Tagit del av artikeln, som jag funnit intressant och säkert värdefull i efterhand att notera, sett ur medicinsk och psykologisk synvinkel samt för framtiden vid ev. krissituationer. Den har dock fått en förvånansvärt negativ infallsvinkel med tanke på att Sverige erkänt förnämliga hjälpaktion i dåtida förhållanden och detta måste bedömas som en snabbinsats att hjälpa nödställda.

Man hade gärna sett en uppdelning enligt

● **Finländska barnens uppfostran (ca 8–15 åringar) och status under 30-talet**

Barns känsloförnimmelser i olika åldrar, föräldrars uppfostrarförhållanden i olika delar av ett fattigt Finland, allmän samhällsutveckling, våldshandlingar och t.ex. föräldrars alkoholmissbruk som inverkan på barns uppfostran borde penetreras som utgångspunkt. Språket hade och har en stor inverkan på klassindelning osv.

– Självt kom jag från en medelklass kontoristfamilj i en stor släkt med aktiv, got och tät sammanhållning oftast med barnen med. Svenska var släktens språk.

● **Verkliga krigsförhållandena i tätorter i Finland**

Åbo var en av de mest bombutsatta tätorterna, hela kvarter lades i aska, folk skadades och dog. Klara risker för bl.a. livsmedelsbrist förutsågs och ledde till ransonering i fattiga förhållanden. Att det då fanns personer med förstånd och ansvar beaktande dåtida samhällsförhållanden att fatta nödvändiga, snabba beslut (ovissa om framtiden) som hjälpaktioner till ett broderland kan vi idag skatta oss lyckliga över trots svårigheter för många barn då – liksom säkert också under lång tid senare för en del personer – detta oftast beroende på bar-

nets bakgrund och mottagarpartens omhändertagande och uppfostrarberedskap och -attityd.

– Vi bodde i centrala Åbo med de stora risker under krigstid som fanns. En möjlighet som rätt mycket utnyttjades var att komma ut till lugnare landsbygd, men här var ekonomiska och samhälleliga möjligheter begränsade, och barnen led möjligen det oaktat.

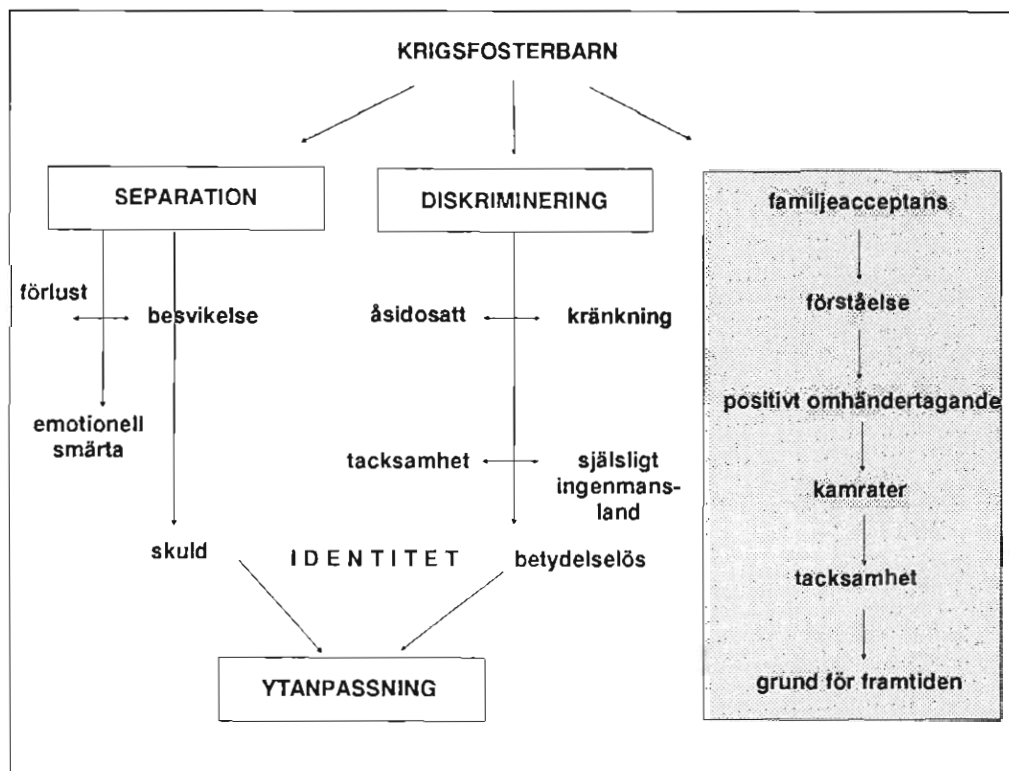
● **Mottagarlandets och -folkets beredskap och uppfostrarattityd**

Lätt i dag att med nutida utbildning och möjligheter se huru barnen borde omhändertagits. Men då var förhållandena annorlunda överallt; information, kommunikation och utbildning var bristfällig och ingen systematik i föräldrarskolning (annat än hemmalärd) och flyktingomhändertagande fanns. Säkert var en del barn mer eller mindre utstötta (liksom även i dag), i barnhem osv. utan kärlek från fosterföräldrar eller motsvarande. Men allt var inte sådant.

– Jag var i lycklig situation att komma till en familj som tog mycket väl hand om mig, gav vad jag erinrar mig värme, blev automatiskt en familjemedlem och med flera pojkvänner på orten idkande lekar, utfärder osv.

● **Krigsbarnens livsutveckling – upplevelser och hågkomster 40–50 år senare**

Klart är väl att speciellt under kristider och ännu icke långt skolade förhållanden barngrupper som kommer till barnhem och motsvarande eller till hem utan fosterhems riktiga uppfostringsattityd och föräldrarvärme känner sig isolerade och utstötta (speciellt om de ej kan språket), vilket ger sig olika uttryck ännu årtal, ja, årtionden senare. Från 30- och 40-talet med dåtida utbildning och förståelse för olika barns anpassningsmöjligheter kan man väl förstå ett större antal problemfall som lett till anpassningssvårigheter i samhället osv. Men det måste vara fel att dra alla över en kam, vilket jag även förstått av utlåtanden från Vindeln. Uttryck som "detta får inte hända igen" är beklämmande och måste stå för en minoritets uttryck för sitt misslyckande i livet. Det är en skam att i efterhand komma med ett sådant påståande mot ett generöst och varmt hjälpsamt Sverige. Att det sedan möjligen brast i organisationsförmåga, omhändertagande och samhällets uppföljning av uppfostrararbetet osv. kan förstås som en del av dåtida status och möjligheter. Till den enbart negativa figuren i Siirtolaisuus-Migration nr 3/1990 på sidan 17 skulle jag gärna se en mer objektiv helhetsbild av fenomenet och förlagsvis enligt följande:

– Egna erfarenheter från tiden som krigsbarn i Sverige är enbart positiva. Efter min examen i Finland arbetade jag under 60-talet i Sverige och tänkte ofta konstruktivt på de i mitt liv betydelsefulla tiderna 1940 i Sverige. Tyvärr kom jag ej tidigare att kontakta min fosterfamilj i Vindeln och Hällnäs, vilket jag nu senare ångrar. Ofta lär de ha diskuterat och frågat efter mig. Men 1985 skedde det och återseendet var från bägge sidor desto kärare – det var ett gripande möte. Jag och min familj har gästade dottern i huset med familj i Vindeln (föräldrarna numera avlidna), senast midsommaren 1990 och de har gästade oss i Jakobstad. Lyckan är fullkomlig!

– Att jag personligen ej tagit någon skada som krigsbarn vill jag bevisa genom de framgångar jag haft i arbetslivet och de otaliga engagemang i både Sverige och Finland inom olika idrottsföreningar, skolföreningar och branschorganisationer, varvid givetvis människokontakt och aktivitet spelar stor roll.

- Huru skulle hjälpaktioner för barn i eventuell krigstid skötas på 90-talet. Analys även ur psykologisk synvinkel.

Vid eventuellt krigsutbrott i nuläget t.ex. i Europa vore givetvis alla industriländer utrustade på ett helt annat sätt än på 40-talet för hjälpaktioner på olika sätt. Vid speciellt alarmerande förhållanden vore fortfarande riktiga att evakuera barn till hjälpande grannländer. Men på ett mera organiserat sätt innefattande olika kontrollfunktioner hos mottagarlandet så att barnen inlemmas i samhället och familjen, infoutbyte, språkkurser, skolning med dagens teknik osv. Och här skulle socialmyndigheter, lärarvetenskapen och psykologer ha en mycket värdefull roll att fylla till krigsbarns bästa. Vi kan väl inte låta barn gå under eller förstöras på grund av finländarens envishet och viss isolation, då grannländer sträcker fram sin hjälpande hand i nödläge.

Harry Wikman
Jakobstad

Centre for Immigration and Multicultural Studies

The Centre for Immigration and Multicultural Studies has been established within the Research School of Social Sciences at the Australian National University. It is partly funded through the Multicultural and Cross-cultural Supplementation Program (MACSP) of the Department of Employment, Education and Training.

The Centre will act as a central clearing house and information resource centre in relation to curriculum and materials to support the introduction and extension of cross-cultural and community language elements within existing professional and para-professional courses.

The Centre will inform researchers and practitioners about the availability of relevant and new material through its regular newsletter, *Polyphony*.

Information on developments overseas as well as within Australia will be included. Contributions of relevant information or details of newly published resources will be welcomed for inclusion in *Polyphony*.

The Centre has a substantial collection of printed resource materials in its Library. These materials are available for use at the Centre or, to a limited extent, through the Centre's mail or telephone research service.

The Centre's large collection of pictorial material is also available for research or illustration purposes. The collection covers most ethnic groups in Australia, and contains both black and white and colour photographs.

Where pictorial material is owned by the Centre a small reproduction fee may be charged. Clients will be directed to copyright holders in the case of material not owned by the Centre.

The Centre may charge a research fee if considerable time is to be spent servicing clients' requests for printed or pictorial material.

The Centre welcomes overseas and interstate visitors at all times.

Director: Dr. James Jupp

*Postal address: Centre for Immigration and Multicultural Studies, E-Block,
Australian National University, P.O. Box 4, Canberra ACT 2600*

Phone: 062-492006 (within Australia), 61-62-492006 (outside Australia)

Telegrams and cables: NATUNIV Canberra

Telex: AA 62694 SOPAC

Fax: 062-571893

Ruotsinsuomalaisen kouluelämän perinnekilpailu

1.10.1990–31.5.1991

Ruotsinsuomalainen opettaja, oppilas, vanhempi. Tule mukaan kertomaan ja muistelemaan!

Osallistu Ruotsinsuomalaisten arkiston järjestämään kouluelämän perinnekilpailuun ja kerro kokemuksistasi. Päämäärämme on saada monipuolista ja aitoa kouluelämään liittyvää aineistoa eri ikäryhmiltä sekä ensimmäisen ja toisen polven ruotsinsuomalaisilta tai Ruotsissa asuvilta suomenruotsalaisilta.

Toivomme saavamme sekä äänitettyjä haastatteluja että kirjoituksia, jotka ajallisesti voivat ulottua vuosisadan alusta aina tähän päivään. Tärkeintä on, että kertomukset ovat omakohteisesti koettuja.

Mitä on kouluelämän perinne ja muistitieto?

Perinteeseen kuuluvat esimerkiksi kouluelämään liittyvät kertomukset, runot, vitsit, sananlaskut, arvoitukset, omaelämäkerralliset kokemukset, kasvatuksen ja opetusmenetelmien mallit, koululuokkien ja yksittäisten oppilaiden kohtalo, lasten, vanhempien, opettajien, kouluviranomaisten ja poliitikkojen välinen vuorovaikutus, ristiriidat ja lakot.

Kilpailutulokset ja palkinnot

Kilpailun tulokset julkistetaan perinneseminaarissa vuoden 1991 syksyllä ja voittaneille jaetaan palkinnot. Pääpalkinto jokaisessa sarjassa on 5000 kruunua. Kaikkien osallistujien kesken arvotaan lisäksi ruotsinsuomalaisten kuvataiteilijoiden ja kirjailijoiden töitä sekä Viking Linen lahjoittamia lahjakortteja.

Kilpailun järjestäjillä on oikeus julkaista materiaalista kokoomateos tai käyttää aineistoa näyttelyssä. Myös tiedotusvälineet voivat arkiston luvalla käyttää aineistoa hyväkseen. Erillisiä tekijänpalkkioita ei makseta. Arkisto huolehtii aineiston muokkauksesta ja julkaisemisesta. Merkit-

se selvästi, jos et halua aineistoasi tai jotain sen osaa julkisuuteen.

Kilpailussa on neljä sarjaa

1. Opettajat

Toivomme luokan-, kotikielen-, ruotsin-, tai aineenopettajien osallistuvan tähän sarjaan. Kirjoita tai kerro nauhalle omista kokemuksistasi. Voit myös haastatella entisiä tai nykyisiä työtovereitasi tai oppilaitasi ja heidän vanhempiaan. Voit kertoa yksittäisestä luokasta tai oppilaasta, omasta koulutuksestasi, pedagogisista menetelmistäsi, ymmärtämyksestä tai vastustuksesta.

2. Oppilaiden vanhemmat

Kerro omista ja lastesi koulukokemuksista, koulun ja vanhempien yhteistyöstä, toiveista ja pettymyksistä, ilon, surun ja pelon aiheista.

3. Entiset oppilaat

Toivomme, että Ruotsissa peruskoulunsa käyneet kertovat, mitä ovat koulussa kokeneet siirtolaislapsina tai toisen polven ruotsinsuomalaisina.

4. Nykyiset oppilaat

Sarja on tarkoitettu peruskoulussa ruotsalaisilla tai suomalaisilla luokilla oleville nuorille. Voit kirjoittaa runoja, kertomuksia, sananlaskuja, arvoituksia, vitsejä tai muista koulu-

elämäsi liittyvistä asioista. Kilpailuun voi osallistua myös koko luokka.

Kilpailuohjeet

- Kirjoita rohkeasti kirjakielillä tai murteella, suomeksi tai ruotsiksi.
- Kirjoita koneella tai selvällä käsialalla.
- Jätä vasempaan reunaan reilusti tilaa.
- Jätä reilut rivivälit.
- Työtovereista tai muista puhuttaessa voit käyttää tekaistuja nimiä.
- Liitä kirjoituksiisi täydentäviä valokuvia ja piirroksia.

Haastattelut

Haastatteluja tehdessäsi mainitse nauhan alussa seuraavat tiedot:

- Nauhoitus-aika ja -paikka

- Haastateltavan nimi (myös entinen nimi), syntymäaika ja -paikka, ammatti, osoite ja puhelinnumero
- Haastattelijan nimi ja henkilötiedot kuten edellä
- Tieto, mihin tarkoitukseen nauhoitus on tehty (esim. Ruotsinsuomalaisen arkiston perinnekilpailua varten).

Lisäksi eri paperille:

- Oma nimi
- Syntymäaika ja -paikka
- Ammatti
- Osoite
- Puhelinnumero
- Mitä aikaa kirjoituksesi/ nauhoituksesi koskee
- Merkitse, oletko kilpailun jälkeen valmis haastateltavaksi.

Arvostelulautakunta:

toimittaja Juhamatti *Pelkonen*, toimittaja Leena *Häyrynen*, tutkija Markku *Peura*, opettaja, RSO:n puheenjohtaja Leila *Ratia*, kirjailija Malla *Taipale*, opettajakorkeakoulun opettaja Alli *Risberg* ja arkistonhoitaja Erkki *Vuonokari*.

Lähetä vastauksesi 31.5.1991 mennessä osoitteella:

Sverigefinländarnas arkiv
Pipersgatan 27 nb
S-112 28 Stockholm
Puh. 08-652 42 42

Siirtolaisuusinstituutin 19.–21.11.1990 järjestämän 4. muuttoliikesymposiumin aiheena oli Euroopan integraatio.

The theme of the 4th Migration Symposium arranged by the Institute of Migration was European integration. The Symposium was held in Turku, Finland, November 19-21, 1990.

Pohjois-Amerikassa toimiva "Finlandia Order of Runeberg" piti konventionsa Vaasassa 23.–26.8.1990. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun järjestö piti kokouksensa Suomessa, jossa toimii aktiivinen alayhdistys. Tilaisuudessa Olavi Koivukangas (eturivissä keskellä) esitti Suomi-Seura r.y:n ja Siirtolaisuusinstituutin tervehdyksen sekä kertoi vuoden 1992 "Juuret Suomessa" -projektista.

The North American "Finlandia Order of Runeberg" held its Convention in Vaasa on 23-26 August 1990, the first time that the association had met in Finland, although there is an active chapter operating here. Greetings were delivered to the meeting by Dr Olavi Koivukangas (centre, front) on behalf of the Suomi Seura and the Institute of Migration, who also explained the "Roots in Finland 1992" campaign.

Englannin kieli ja ikääntyneet amerikkansuomalaiset

Päivi Pietilä, *The English of Finnish Americans with Reference to Social and Psychological Background Factors and with Special Reference to Age*. Turun yliopiston julkaisuja B 188. Turku 1989, 259 s.

Amerikkansuomalaisten kieli on viime vuosina ollut monipuolisen kiinnostuksen kohteena. Amerikan- ja australiansuomen tutkimushanke paneutui akateemikko Pertti Virtarannan johdolla Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa asuvien suomalais-siirtolaisten suomen kielen ominaisuuksiin ja säilymiseen. Amerikkansuomalaisten englantia taas ovat Pietilän lisäksi tutkineet ainakin professori Pekka Hirvonen ja FT Timo Lauttamus Joensuun yliopistossa. Nämä tutkimushankkeet ovat poikineet lisäksi pro gradu -töitä useissa yliopistoissa, sillä niiden kautta on kertynyt laaja nauhoitettu ja osin litteroitu ja analysoitu korpus amerikkansuomalaisten puhetta molemmilla kielillä.

Vaikka toinen hanke kuuluu suomen, toinen englannin kielen tutkimuksen alaan, niillä on myös paljon yhteistä. Kumpikin tarkastelee kieltä siirtolaisten elämän osana. Molemmissa on tutkittu paitsi kieltä sinänsä myös kielenvaihtoa toisaalta puhetilanteen ilmiönä, toisaalta niin yksilön kuin siirtolaisyhteisönkin elämänkaaren rakenteikijänä.

Siirtolaiskielen tutkimuksen tekee ongelmalliseksi muuttujien runsaus. Tutkittiinpa amerikkansuomalaisten suomea tai englantia, kumpikin kieli on otettava huomioon, eikä pelkästään yleiskieli vaan myös ne alueelliset ja sosiaaliset murteet, joiden ympäröimänä puhuja on elinaikanaan asunut. Kieleen vaikuttavat myös kovin monet sosiaaliset ja psykologiset seikat: ikä sekä tutkittaessa että toista kieltä opittaessa, sukupuoli, koulutus, älykyys, verbaalinen lahjakkuus, luonteenpiirteet, mahdollisuudet kielellisiin kontakteihin, tarve tai pakko käyttää kieltä erilaisissa tilanteissa, harrastukset, perhesuhteet, muutot ja matkustaminen jne. Tuskin kenenkään amerikkansuomalaisen idiolekti eli henkilökohtainen kieli on samanlainen kuin jonkun toisen. Tutkimus on siten väistämättä ainakin osaksi idiolektitutkimusta, mikä käy Pietilän väitöskirjastakin epäsuorasti ilmi, kun yleisistä trendeistä poikkeavaa kielenkäyttöä perustellaan puhujan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tai taustatekijöillä.

Päivi Pietilän väitöskirja käsittelee – pitkäpuoleisen nimensä mukaisesti – hyvin monenlai-

sia seikkoja. Se kuuluu toisen kielen oppimisen (ja unohtamisen) tutkimuksen alaan, mutta sitä voi lukea monesta muustakin näkökulmasta: siirtolaisten kielen kuvauksena, kielitaidon kehityksen kuvauksena, kielitaidon mittareiden testauksena tai kielenmenetyksen (language loss) tutkimuksena ja miksel myös ikkunana siirtolaiselämään, sillä esimerkkilauseissa on paljon muuta kuin kielenkäyttöön liittyvää tietoa.

Tavoiteldien, hypoteesien, aineiston ja menetelmien käsittelyn jälkeen esitellään amerikkansuomalaisuutta ja kohderyhmän identiteettikysymyksiä ja nykyistä elämäntilannetta. Myös yleisiä siirtolaisten sopeutumista ja kielenoppimista kuvaavia malleja esitellään melko laajasti ja koehenkilöiden psykososiaalisia taustatekijöitä tarkastellaan niiden valossa. Mallit ovat sinänsä mielenkiintoisia ja liittävät taustatekijöitä toisiinsa, mutta niiden ja kielellisen aineiston yhteys jää lopultakin melko löyhäksi.

Tutkittavana on neljä koehenkilöryhmää: eläkkeellä olevia ensimmäisen polven siirtolaisia (N = 21), toisen polven eläkeikäisiä (N = 19), sekä vastaavasti työelämässä olevia ensimmäisen (N = 6) ja toisen (N = 4) siirtolaispolven edustajia. Osittain kyseessä on pitkittäistutkimus: samoja koehenkilöitä on haastateltu kahdesti kolmen vuoden välein.

Pietilä käyttää koehenkilöiden kielen arvioinnissa useita erityyppisiä mittareita. Kielitaidon globaaliseen kuvaukseen on käytetty englantia äidinkielenään puhuvien opiskelijoiden nauhoitettujen näytteiden perusteella antamaa arviointia. Kuulijoiden tehtävänä oli ilmoittaa mielipiteensä kunkin puhenäytteen sujuvuudesta, ymmärrettävyydestä ja yleisvaikutelmasta. Tämänäyttypinen mittari vastaa puhtaasti kielitieteellisiä kriteereitä paremmin siirtolaisen todellisessa elämässä kohtaamaa kielitaidon arviointia, ja sen tulokset erottelivatkin puhujia sangen odotuksenmukaisesti.

Eriytyneemmistä mittareista useimmat liittyvät sanastoon. Pietilä on tutkinut leksikaalista variaatiota, sanaston "tiheyttä" eli sisältösanojen ja funktiosanojen suhdetta, sanavalintojen yksilöllisyyttä ja harvinaisten sanojen käytön määrää. Lisäksi hän tarkastelee lauserakenteiden mutkikkuutta (ns. yksikköanalyysi) sekä kokonaissanamäärää, jota käytettiin koehenkilöiden puhe-laisuuden mittarina. Myös puhujien tekemät kielipilliset ja sanastolliset virheet on analysoitu, samoin koodinvaihto- ja epäröinti-ilmiöt.

Käytetyt mittarit on ensin esitelty luvussa 1.3., mutta niiden avulla aineistosta saatuja tuloksia esitellään vasta luvussa 3.2. Ratkaisu on ta-

vanomainen – opinnäytteissä on tapana esitellä menetit työn alkupuolella – mutta työn luki-
jan kannalta olisi ollut mukavampi, jos tutkimus-
menetelmä ja sen arviointi olisivat olleet aina sa-
massa yhteydessä kuin sen avulla saadut tulok-
set. Nyt menetelmien ja niiden sovelluksen ja tu-
lostien välissä on ihan muuta asiaa siirtolaisuus-
desta ja akkulturaatiomalleista tms., joten toi-
saalta lukija joutuu hakemaan menetelmiin liitty-
vää asiaa kahdesta kohdasta ja toisaalta kirjoit-
taja joutuu toistamaan samoja asioita osin kah-
teen kertaan.

Väitöskirjan monenlaiset ja monipuoliset mit-
tausmenetelmät ovat minusta kuitenkin etu. Kun
koehenkilöiden määrä on pieni, tulosten yleistet-
tävyyttä kärsii ja sattuma vaikuttaa tuloksiin usein
niin, ettei tilastollisesti merkitseviä eroja koehen-
kilöryhmien välille synny silloinkaan, kun tutkija
koemateriaaliaan suurempaan kokemusmää-
räänsä nojautuen arvelee eroja todellisuudessa
olevan. Mutta kun mittausotat on paljon, niiden
yhteistuloksena saadaan pienehköstäkin materi-
aalista irti enemmän todellisuutta vastaavia tulok-
sia. Mielenkiintoinen tulos on, että kvantitatiiviset
leksikon hallinnan lähestymistavat eivät juuri erot-
teleet tutkittavia ryhmiä toisistaan, mutta sen si-
jaan ryhmien sisäiset erot olivat suuret (s. 219).
Kvalitatiiviset menetelmät taas erottelivat ryhmiä
paremmin toisistaan.

Toisaalta mittareiden moninaisuus ja lukuisat
taulukot tekevät väitöskirjan kokonaisuudesta
vaikeasti hahmotettavan. Tarkat tilastolliset tiedot
ovat tietysti tutkimuksessa tärkeitä, mutta esitys-
tapa ei auta olennaisen sisällön löytämisessä. Ongelmaa on kirjallisen esityksen keinoin vaikea
välttää, mutta graafiset esitykset tai muunlaiset
kuvat auttaisivat asiaa. Niihin olisi voinut koota
esimerkiksi muutamia samantapaisia tai saman-
suuntaisia tuloksia antaneita mittareita yhteen, tai
sitten olisi voinut verrata erilaisia tuloksia antaneita
lähestymistapoja.

Kaiken kaikkiaan pienistä osasista koostuu
kuitenkin kuva amerikansuomalaisen englannin
kielen hallinnasta, joka kiinnostanee siirtolaistut-
kijoita. Muiden kielitutkijoiden kannalta väitös-
kirjan parasta antia llenevät (monipuolisten me-
todien yhdistämisen lisäksi) ikääntymisen ja kie-
litaidon muutosten suhteen tarkastelu sekä en-
simmäisen kielen kehityksestä esitettyjen väittä-
mien tarkastelu, kun kyseessä on puhujan toinen
kieli.

Maisa Martin

Sources for the Study of Finnish Migration

Edward W. Laine, *Archival Sources for the Study of Finnish Canadians. National Archives of Canada 1989, 104 p.*

The National Archives of Canada in Ottawa has embarked on a program for the publication of a series of brief thematic guides, each of which is intended to provide persons engaging in research with a basic bibliography for a specific theme and an introduction to the major relevant archival resources available at the National Archives. The thematic approach is intended to provide a reasonably accurate picture of the source material available on a specified topic, enabling research workers to formulate their interests more precisely before they begin their research.

One series of guides within this program is being prepared by the Ethnic Archives, dealing with the sources relating to ethnocultural communities. *Archival Sources for the Study of Finnish Canadians* is the fifth publication in this series, guides to the sources for the study of Ukrainians, Poles, and German-language groups in Canada being among those already available. Through the Finnish Canadian Archives Program, initiated in 1974, the National Archives acquires and preserves for research use records of national significance relating to the Finnish Canadian community. At the National Library of Canada, which is a separate government department housed in the same building as the National Archives of Canada, researchers have access both to a variety of Finnish-language newspapers, books and other periodicals, and to other publications, in English and French, containing information on Finnish Canadians.

A number of excellent and comprehensive guides have been compiled on the archive collections relating to Finnish migration to North America, and for the Finns in Canada, two of the most important are Edward W. Laine's publications on the materials in the National Archives. The materials relating to the Finns in the USA have been listed, for instance, in the resources catalog edited by William A. Høglund, Michael G. Karni and Dirk Hoerder. These guides all deal with archives material available in the countries concerned, and usually comprise either a list of the materials to be found in certain specified archives, or a description of the sources available on specified topics.

The materials available within Finland have been most thoroughly charted by Keijo Virtanen, in his article *Sources for the Study of Migration in Finland*. Like the other guides mentioned, this does not set out to catalog all the archival materials on migration in existence in Finland, but concentrates on the collections held by the School of History at the University of Turku, by the Finnish Public Record Office, and by the various provincial record offices. In conjunction with various research projects, however, materials relating to migration have also been accumulated by other universities, research institutes, and private individuals. The compilation of a comprehensive survey of all the materials available, within Finland at least, is thus a task still waiting to be carried out.

The two guides by Edward W. Laine, *Archival Sources for the Study of Finnish Canadians* and *On the Archival Heritage of the Finnish Working-Class Movement: A Researcher's Guide and In-*

ventory to the Finnish Organization of Canada Collection at the National Archives of Canada, offer concise and thorough overviews of the Finnish-Canadian archive materials. The material in these collections document both the social, cultural, economic and political life of individuals and organizations within the Finnish-Canadian community, and also their participation in the social, cultural, economic and political life of the nation as a whole.

Finland should take note of these guides to the archival resources in North America, and set about compiling similar guides for the materials in Finland, relating not only to the Finnish migration to North America, but also to Australia, Sweden, and other parts of the world.

Maija-Liisa Kalhama

Siirtolaisuusinstituutin julkaisut/ Publications of the Institute of Migration

Sarja A (suomeksi) – Serie A (in Finnish):

- A 1: Koivukangas, Olavi:** Suomalainen siirtolaisuus Australiaan toisen maailmansodan jälkeen. Kokkola 1975, 262 s. 30 mk
- A 2: Virtaranta, Pertti:** Amerikansuomen sanakirja. (painossa)
- A 3: Kalhama, Maija-Liisa (toim.):** Ulkosuomalaisuuskongressin 27.–28.6.1975 esitelmät ja puheenvuorot. Jyväskylän Kesä – Jyväskylä Art Festival 24.6.–3.7.1975. Turku 1975, 104 s. 10 mk
- A 4: Koivukangas, Olavi; Narjus, Raimo; Sivula, Sakari (toim.):** Muuttoliikesymposium 1975. Esitelmät ja keskustelut. Ruissalon kongressihotelli, Turku 20.–21.11.1975. Vaasa 1976, 186 s. 30 mk
- A 5: Jäykkä, Eva; Kalhama, Maija-Liisa (toim.):** USA:n 200-vuotisjuhlaseminaari 1976, esitelmät ja tuntuuennitelmat. Ruissalon kongressihotelli, Turku 2.–3.6.1976. Vaasa 1977, 142 s. 30 mk
- A 6: Sundstén, Taru:** Amerikansuomalainen työväenteatteri ja näytelmäkirjallisuus vuosina 1900–39. (English Summary: Finnish-American Workers' Theater and Dramaliterature 1900–39). Vaasa 1977, 103 s. 25 mk
- A 7: Munter, Arja (toim.):** Ruotsiin muuton ongelmat. Ruotsin siirtolaisuuden seminaari 4.–5.5.1978. Esitelmät ja keskustelut. Vaasa 1979, 247 s. 35 mk
- A 8: Koivukangas, Olavi; Lindström, Kai; Narjus, Raimo (toim.):** Muuttoliikesymposium 1980. Hotelli Rantasipi, Turku 19.–20.11.1980. Esitelmät ja keskustelut. Turku 1982, 402 s. 50 mk
- A 9: Korkiasaari, Jouni:** Ruotsista Suomeen vuosina 1980–81 palanneet. Turku 1983, 289 s. 50 mk
- A 10: Juntunen, Alpo:** Suomalaisten karkottaminen Siperiaan autonomian aikana ja karkotetut Siperiassa. Helsinki 1983, 210 s. 60 mk
- A 11: Söderling, Ismo:** Maassamuutto ja muuttovirrat Vuosina 1977–78 kunnasta toiseen muuttaneiden elinolosuhdetutkimus. Turku 1983, 430 s. 60 mk
- A 12: Jaakkola, Magdalena:** Ruotsinsuomalaisten etninen järjestäytyminen. Turku 1983, 130 s. 50 mk
- A 13: Korkiasaari, Jouni:** Paluuoppilaiden sopeutuminen. Turku 1986, 260 s. 60 mk
- A 14: Koivukangas, Olavi; Narjus, Raimo; Söderling, Ismo (toim.):** Muuttoliikesymposium 1985. Turku, 18.–20.11.1985. Esitelmät, työryhmälustukset ja raportit. Turku 1986, 320 s. 80 mk

Sarja B (ruotsiksi) – Serie B (in Swedish):

- B 1: Widén, Bill:** Korpobor i Amerika. Åbo 1975, 197 s. 30 mk
- B 2: Wester, Holger:** Innovationer i befolkningsrörligheten. En studie av spridningsförlopp i befolkningsrörligheten utgående från Petalax socken i Österbotten. Stockholm 1977, 221 s. 40 mk

Sarja C (englanniksi) – Serie C (in English):

- C 1: Kero, Reino:** Migration from Finland to North America in the Years between the United States Civil War and the First World War. Vammala 1974, 260 p. 30 mk
- C 2: Koivukangas, Olavi:** Scandinavian Immigration and Settlement in Australia before World War II. Kokkola 1974, 333 p. 30 mk
- C 3: Karni, Michael G.; Kaups, Matti E.; Ollila, Douglas J. (eds.):** The Finnish Experience in the Western Great Lakes Region: New Perspectives. Vammala 1975, 232 p. 30 mk
- C 4: Kostiainen, Auvo:** The Forging of Finnish-American Communism, 1917–1924. A Study in Ethnic Radicalism. Turku 1978, 225 p. 30 mk
- C 5: Virtanen, Keijo:** Settlement or Return: Finnish Emigrants (1860–1930) in the International Overseas Return Migration Movement. Forssa 1979, 275 p. 45 mk
- C 6: Pilli, Arja:** The Finnish-language Press in Canada, 1901–1939. A Study in the History of Ethnic Journalism. Turku 1982, 328 p. 50 mk
- C 7: Koivukangas, Olavi (ed.):** Scandinavian Emigration to Australia and New Zealand Project. Proceedings of a Symposium Feb. 17–19, 1982, Turku, Finland. Turku 1983, 138 p. 50 mk
- C 8: Koivukangas, Olavi:** Sea, Gold and Sugarcane. Attraction Versus Distance; Finns in Australia 1851–1947. Turku 1986, 402 p. nid. 80 mk/sid. 100 mk
- C 9: Karni, Michael G.; Koivukangas, Olavi; Laine, Edward W. (eds.):** Proceedings of FinnForum'84 5.–8. September 1984. Turku 1988, 528 p. 100 mk.

**Erikoisjulkaisut (eri kielillä)/
Special Publications (in various languages):**

- Niitemaa, Vilho; Saukkonen, Jussi; Aaltio, Tauri; Koivukangas, Olavi (eds.):** Old Friends – Strong Ties, the Finnish Contribution to the Growth of the USA. USA:n 200-vuotisjuhla-julkaisu. Vaasa 1976, 349 p. **50 mk**
- Koivukangas, Olavi; Toivonen, Simo:** Suomen siirtolaisuuden ja maassamuuton bibliografia. A Bibliography on Finnish Emigration and Internal Migration. Turku 1978, 226 s. **nid. 50 mk/sid. 70 mk**
- Koivukangas, Olavi (red./toim.):** Utvandringen från Finland till Sverige genom tiderna. Siirtolaisuus Suomesta Ruotsiin kautta aikojen. 2. painos, Turku 1981, 100 s. **30 mk**
- Kalhama, Maija-Liisa (toim./red.):** Suomalaiset Jäämeren rannoilla – Finnene ved Nordishavets strender. Kveeniseminaari 9.–10.6.1980 Rovaniemellä. Kveeneseminaari 9.–10.6.1980. Turku 1982, 235 s. **50 mk**
- Koivukangas, Olavi:** Delaware 350, Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerikaemigrationens början. The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 s. **70 mk**
- Bogdanoff, Orvo; Söderling, Ismo:** ”Minulla on niin ikävä...”.”Jag har så ledsamt...”.”I feel such a longing...”.” Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu. Finnish-American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 s. **90 mk**
- Korkiasaari, Jouni:** Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisajoista tähän päivään. Turku 1989, 161 s. **100 mk**

Monistesarja – A Serie for Minor Reports:

- No 1 – 1983, Arja Munter:** Muuttoliike ja viihtyvyys Läntisellä Uudellamaalla. Turku 1983, 65 s. **10 mk**
- No 2 – 1984:** Siirtolaisuuden ja maassamuuton tutkimus. Suomen muuttoliikkeiden pääpiirteet sekä selvitys tutkimustilanteesta ja -tarpeesta. Turku 1984, 101 s. **20 mk**
- No 3 – 1985:** Muuttoliikkeitä koskeva tutkimuspoliittinen ohjelma. Turku 1985, 23 s. **20 mk**
- No 4 – 1985, Matti Simpanen:** Turun lähtömuuttotutkimus. Turusta vuonna 1984 muualle Suomeen muuttaneet. Turku 1985, 108 s. **25 mk**
- No 5 – 1987, Edward W. Laine:** On the Archival Heritage of the Finnish Canadian Working-Class Movement: A Researcher's Guide and Inventory to the Finnish Organization of Canada Collection at the National Archives of Canada. Turku 1987, 455 p. **40 mk**
- No 6 – 1990, Taisto Hujanen; Kimmo Koiranen:** Siirtolaisuus suomalaisissa sanomalehdissä vuosina 1880–1939 ja 1945–1984. Turku 1990, 200 s. **50 mk**
- No 7 – 1990, Merja Pitkäranta; Matti Simpanen:** Pääluumuuttohalukkuus Turun seudulla. Turku 1990, 101 s. **50 mk**
- Siirtolaisuus-Migration -aikakauslehti.** Ilmestyy neljä kertaa vuodessa./Quarterly.
1.1.1991 – > **40 mk/vsk.**

Tietoa suomalaisesta siirtolaisuudesta...

Olavi Koivukangas

Delaware 350. Amerikansiirtolaisuuden alku. Amerika-emigrationens början. The Beginning of Finnish Migration to the New World. Turku 1988, 84 p. 70 mk

Orvo Bogdanoff, Ismo Söderling

"Minulla on niin ikävä...". "Jag har så ledsamt...". "I feel such a longing...". Amerikansuomalaisten postikorttien näyttelyjulkaisu. Amerika-finländarnas postkortsutställningskatalog. Finnish-American Postcards Exhibition Catalog. Turku 1988, 128 p. 90 mk

Jouni Korkiasaari

Suomalaiset maailmalla. Suomen siirtolaisuus ja ulkosuomalaiset entisaajoista tähän päivään. Turku 1989, 161 s. 100 mk

Taisto Hujanen, Kimmo Koiranen

Siirtolaisuus suomalaisissa sanomalehdissä vuosina 1880–1939 ja 1945–1984. Siirtolaisuusinstituutti, tutkimuksia nro 6. Turku 1990, 200 s. 50 mk

Merja Pitkäranta, Matti Simpanen

Paluumuuttohalukkuus Turun seudulla. Siirtolaisuusinstituutti, tutkimuksia nro 7. Turku 1990, 101 s. 50 mk

**Siirtolaisuusinstituutti/
Institute of Migration
Piispankatu 3
20500 Turku, Finland**